BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR
13 ŞUBAT 1978
FİATI 7,5 LİRA
197

haftalık sosyalist gazete

kontr-gerilla

ekonomik darboğaz

CHP

can güvenliği

kıbrıs sorunu

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Düzce İlçe Örgütü Kuruldu

Bolu İli sınırları, emekçi halk muhalefetinin en kısır olduğu bölgelerden birisini oluşturuyor. Fakat son zamanlarda özellikle Düzce ilçesinde burjuva iktidarların, kapitalistleri koruyucu tedbirlerinden olarak Düzce'ye yatırım yapacak sanayicilere büyük teşvik kredileri açmasıyla birlikte, bu İlçe bir sanayi şehri haline geliyor. İstanbul'un, İzmir'in ünlü büyük fabrikaları derhal Düzce'de yeni bölümlerini açıyor lar. İşçi sınıfının sayısı hızla çoğalıyor. Ve bu nicelik gelişimi önemli nitelik değişimlerini beraberinde getiriyor. Düzce'de son zamanlarda demokratik bir havanın esmeye başlamasını, işçi grevlerinin, demokratik örgütlerin etkinlik kazanmasını işte bu açıdan ele almak aydınlatıcı olacaktır.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi kalıcı örgütlenme sorununa özel bir önem veren parti olarak biliniyor. Bir yılı aşkın bir süredir Düzce'de TSİP'in kuruluş çalışmaları sürdürülüyordu. Partiyi destekleyen yayınlar düzenli bir şekilde yerel kadrolara ulaştırılıyor, en yakın Parti örgütleri Düzce'de eğitim seminerleri düzenliyordu. Uzun ve sabırlı çalışmalar nihayet semeresini verdi. Yerli sosyalist kadrolar, fabrikalarla olan bağlarını geliştirdiler, aydınlarla ve köylülerle olan ilişkilerini pekiştirdiler. Parti çıkışı yapmak artık zorunluluk haline gelmişti. Ve nihayet TSİP Düzce İlçe Örgütü geçtiğimiz hafta kuruldu.

TSİP Düzce İlçe Örgütü'nün Bolu İli sınırları içerisinde işçilerle olan bağlantısını daha da geliştireceğine, demokrat güçlerin birliğinden yana bir tutum izleyeceğine ve işçi sınıfı sosyalizminin sesinin en gür bir şekilde yükseleceğine, emekçi halk muhalefetinin yeni boyutlar kazanacağına muhakkak gözüyle bakılabilir.

İlkokul Öğretmenlerine ek ders ücreti verilmelidir

Demokratik öğretmen hareketinin ilkokul öğretmenleriyle ilgili ivedi taleplerinden birisi de, ilkokul öğretmenlerine ek ders ücretlerinin verilmesidir.

Bilindiği gibi, orta öğrenim öğretmenleri, bu haklardan yararlandıkları halde, öğretmenlerin en çok çile çeken kesimini oluşturan, en güç koşullar altında çalışan ilkokul öğretmenlerinin böyle bir hakkı yoktur.

Demokratik öğretmen hareketi, ilkokul öğretmenlerinin uğradıkları bu mağduriyete artık son vermek için, haftada 20 saatten fazla ders yapan ilkokul öğretmenlerine saat başına 60 TL. ek ders ücreti verilmesini talep etmektedir. Bu konu, bu yılki bütçe kesinleşmeden, bir an önce çözüme bağlanmalı ve bütçenin ilgili bölümüne yeterli ödenek ayrılmalıdır. Eğitim emekçilerinin ileri meslek örgütü bu sorunun çözümü için yoğun çabalar sürdürmektedir ve bu hakkın ısrarlı takipçisi olarak sonuç alma azmindedir.

TÖB-DER GENEL BAŞKANI GÜLTEKİN GAZİOĞLU ALMANYA YA GİTTİ

TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu, Federal Almanya'daki Türkiyeli emekçilerimizin demokratik yığın örgütlerinden olan FİDEF'in düzenlediği bir toplantıda Türkiye eğitim emekçilerini temsil etmek üzere, geçtiğimiz Cuma günü uçakla F. Almanya'ya gitmiştir.

FİDEF'in Almanya'daki Türkiyeli işçilerin çocuklarının eğitim sorunları ile ilgili olarak Dusseldorf'da düzenlemiş olduğu toplantıya, TÖB-DER Genel Başkanından başka, Türkiye Milli Eğitim Bakanlığı temsilcileri lle, ilgili Alman hükümet temsilcileri katılacaktır.

Gazioğlu, hareketinden önce, kendisiyle konuşan gazetemiz muhabirine özetle şunları söylemiştir.

«Yerli tekelci sermayenin Federal Almanya'ya işgücü ihracı politikasının bir sonucu olarak bugün Almanya'da bir milyonu aşkın emekçimiz işçi veya işsiz olarak bulunmaktadır. Halkımızın ve işçi sınıfımızın bir parçası olan bu emekçi kardeşlerimizin halen Almanya'daki çocuklarının sayısının 300 bine yaklaştığı söylenmektedir. Böylelikle, bu çocukların eğitim sorunu, Almanya devrimci ve demokratik güçlerinin bir meselesi olduğu gibi, daha da önemle biz Türkiyeli eğitim emekçilerinin ve genel devrimci demokratik hareketin sorunları arasındadır. Çünkü biz, tüm ulusların ve ulusal toplulukların kendi dillerinden eğitim yapmalarını, kendi kültürlerini özgürce geliştirme hakkına sahip olmalarını savunmaktayız. Almanya'daki emekçilerimizin ve onların çocuklarının eğitim sorunu da, her ulusun veya ulusal topluluğun kendi anadilinden eğitim öğretim yapması konusundaki ilkemiz açısından ele alıyoruz. Bu konuda, bir yandan, sözkonusu çocuklarımızın haklarını Alman devletine karşı korumak ve geliştirmek zorundayız, öte yandan, konuyla doğrudan ilgilenmesi gereken Türkiye hükümetinin bu konuda bugüne değin gösterdiği anti-demokratik politikalarla mücadele ediyoruz.

Bilindiği, gibi, yurtdışındaki çocuklarımızın eğitimi konusunda, hükümet, bugüne değin sürekli olarak faşist ve benzeri, tutucu elemanları, öğretmenleri görevli olarak göndermiştir. Gerek eski Süleyman Demirel iktidarlarında, gerekse 12 Mart döneminde ve onu izleyen MC döneminde, özel olarak seçilmiş çok sayıda gerici, faşist düşünceli elemanlar, Almanya'daki Türkiyeli çocukların eğitimi için oraya yollanmışlardır. Bu durum son derece zararlı ve halk aleyhtarı karakter taşımaktadır.

Böylece, bizim mücadelemiz, Almanya'da kendi anadilinden eğitim yapma olanağına henüz kavuşmamış çocuklarımızı bu doğrultuda araç ve olanaklarla donatmak, bu konuda Bonn hükümetinden yeni olanaklar elde etmek uğrunda olduğu gibi, şimdiye değin Ankara hükümetlerinin de bu noktada izlediği gerici, ve güdümlü politikaya karşıdır.»

Murat Bayrak Maocuları Övüyor

Yugoslavya'da Nazi işbirlikçiliği yapmış olan, devrimci ve yurtseverlerin katliamında rol oynayan, hakkında idam cezası verilmiş bulunan, fakat bir yolunu bularak kaçtığı Türkiye'de anti-komünizmin baş şampiyonluğunu yapan, özel komando birliklerini, özel kamplarda yetiştiren sicilli karşı devrimci Murat Bayrak, geçtiğimiz hafta Hürriyet Gazetesine verdiği özel demeçte Maocularla aynı yolda olduğunu beyan ederek, Maoculardan kendi gazetesi için yardım istedi:

7.2.1978 tarihli Hürriyet gazetesinde, Bayrak, Maocularla ilgili olarak şunları söylüyordu:

«Benim Mao'cu düşmanı olduğum söyleniyor. Ben her şeyden önce komünistlerin ve Sovyet Rusya'nın düşmanıyım. Bize Çin'den tehlike gelmez, ama Rusya'dan gelir. Mao'cuların yazdıklarında büyük gerçek payı vardır. Yakında çıkaracağım günlük gazetede bazı Mao'cu yazarların Sovyet aleyhtarı yazılarına yer vermeyi dahi düşünebilirim. Çünkü düşmanımız ortaktır.»

Maocu halk düşmanlarına duyurulur.

CHP'nin Geri Adımlarına Kılıf Uydurmak Demokratlıkla Bağdaşmaz

Geçtiğimiz günlerde iki önemli olay yaşadık. Yankıları halen de sürüyor. Birisi kontr-gerilla meselesi, diğeri eğitim enstitülerinin sınavları. Bu konuların ikisi de tek başlarına önemli. Ama bundan daha da önemli olanı ülkemizdeki demokratik hareketin aksaklıklarına ve eksikliklerine ışık tutmaları. Bu konularda yazılıp söylenenleri ibretle izlememek mümkün değil. Öyle ki CHP'li olmayan, hatta demokrasi, ilericilik, devrimcilik anlayışları CHP'ninkilerin kat kat ötesinde olan pek çok kimse, sanki 1. no.lu CHP'liymişlercesine CHP ağırlıklı hükümetin her yaptığını büyük bir iştiyakla savunuyorlar. Hem de ilginç yanı, CHP'nin attığı, kendi çizgisinden bile geri adımları!..

Kontr-gerilla meselesi yeni değil. Üstelik de bu konuyu son günlerde «alevlendirenler» kontr-gerillanın hışmına en fazla uğramış olanlar, yani sosyalistler veya devrimci demokratlar değil. Meseleyi tartışmaya açanlar bizzat Halk Partililerin kendileri. Eh! Kaçın kurrası Demirel bu fırsatı kaçırır mı? Hemen salvoya başlıyor. Binbir türlü hesabı olabilir. Şimdi bu durumda CHP ne yapmalı? Demirel'in istediği gibi köşeye mi sıkışmalı, yoksa demokrasi saflarının güvenini kazanacak bir tutum içine mi girmeli?

CHP lideri hem köşeye sıkışmaktan kurtulmak istiyor. Ama hem de «ihtiyat»ı elden bırakmıyor. Sanki «Allende'nin başına gelen benim de başıma gelebilir!» gibisinden bir izlenim veriyor. Oysa şimdi CHP hükümetinin ihtiyacı anti-faşist girişimlerde geniş kitle desteğini sağlamak olmalı. Çünkü CHP' nin bu noktaya gelmesinde, getirilmesinde onu destekleyenlerin demokratik arzuları ağır basıyor. O halde Başbakan hiç kaçamak yapmadan konuyu somut olarak ele almalıydı. Böylece faşist bir darbenin çekirdeği olacağı herkesce bilinen, devlet içinde gizlice örgütlenmiş bir işkence çetesini açığa çıkartmış ve büyük bir «sevap» kazanmış olacaktı. Hem demokrasinin sınırlarının genişleyeceğini umanların güvenini kazanacak hem de kendi varlığına bile kasdedebilecek bir cinayet şebekesinden bir bakıma «kurtulacak»tı. Halk Partisi böyle yapmadı ve meseleyi geçiştirdi. Belki cesaret edemedi, ipin ucunun elinden kaçacağını gördü. Belki de gerçekten önemli bir «tehlike» sezdi. Ya da «günü geldiğinde bana da lazım olabilir, dursun durduğu yerde!» diye —mi— düşündü!

Her ne olursa olsun, CHP'nin Kontr-gerilla konusundaki tutumu samimi demokratlıkla bağdaşmaz. Geçtik samimi demokratlığı, kendi demokrasi anlayışı ile de bağdaşmaz. Sen muhalefetteyken kalkacaksın provakasyondan, görevini kötüye kullanmaktan bahsedeceksin, hem de bunu 1 Mayıs katliamı gibi çok önemli bir olay üzerine yapacaksın. Kaldı ki Savcı da iddianamesinde senin dediklerini «teyid» eden beyanlarda bulunacak. Sonra iktidara gelince «bu konuyu kapatalım» diyeceksin. Bu ne biçim demokratlık?

Şimdi şayet CHP'nin vaktiyle iddia ettiği gibi «provakasyon» ve «görevi kötüye kullanan bir kuruluş» varsa, bunun üstüne gidilmediği sürece buradan gelecek tehlikeler varit demektir. 1 Mayıs yine yaklaşıyor. Yine tüm İstanbul, Tüm Türkiye ihtişamlı bir 1 Mayıs yürüyüşüne hazırlanıyor. Ama herkesin aklında geçen yıl olup bitenler de taptaze duruyor. Yine benzeri tekrarlanırsa? Olmamasının güvencesi ne? CHP nin iktidarda olması mı? Ama bu arada ya CHP'den de kurtulmayı planlayanlar varsa? Geçmişte olup bitenlere sünger çekmek, gelecekte olabileceklere de yeşil ışık yakarak, en azından cesaret vermek değil midir? O gizli işkence ve cinayet örgütü varlığını sürdürdüğü müddetçe, isterse hükümet CHP ağırlıklı olsun, Türkiye'de burjuva anlamda demokrasinin ne kadarından söz etmek mümkündür?

Durum bu kadar açıkken yazımızın girişinde de sözünü ettiğimiz kimseler ne yaptılar? Üstelik bunların içinde Kontr-gerillanın «tadını tatmış» olanların da bulunması insanı acı acı düşündürüyor. Evet bu noktada Demirel ve yamaklarına çatmak onların niyetlerini açıkça teşhir etmek gerekir. Ama bundan sonra, konu bu noktaya gelmişken aynen CHP'nin tutumunda olduğu gibi geçiştirilemez. «Daha durun bakalım, şunun şurasında ne kadar yol alındı ki, her şeyin bir zamanı var» gerekçeleriyle taktik dersleri verilmeye kalkışılamaz. Mücadelede hangi adımın nasıl atılacağını, zamanını seçmek politika sanatının bir gereğidir. Ama bunu bahane ederek en basit demokrasi görevleri savsaklanamaz. CHP kontr-gerilla konusunda kendi tutumuyla bile çelişkiye düşmüştür. Hiç olmazsa bu noktayı «hatırlatmayan» bir demokratın demokratlığı yara alır. Hep söyledik yine söylüyoruz. CHP kendi başına bırakılırsa tutarlı demokratlık edemez. Hele onu demokrasi görevlerinden yalpaladığında ikaz dahi etmeyen bir anlayış, sonra işler iyice çatallaşınca ceremesinin topyekûn çekileceğini bilmek zorundadır.

Demokratların demokratlığı konusunda ikinci mihenk taşı eğitim enstitüleri olmuştur. CHP bu konuda da geri adım atmış, kendi eski tutumuna ters düşmüş ve danıştay kararının uygulanmasından vazgeçmiştir. Bu tutum da CHP'nin demokratlığına önemli bir gölge düşürmüştür. Her zaman **«Danıştay kararı uygulansın!»** diyen CHP şimdi bu tavrına ters düşmüştür. Zaten bu kararın tüm gericiler ve faşistlerce alkışlanması da boşuna olmasa gerekir.

Söz konusu 70 küsur bin öğrencinin, bunlar her ne kadar özel faşist mülakattan geçmiş olsalar da birer SS olduklarını söylemek zordur. Ama belirli bir bölümünün çapulcular güruhundan derlenen vurucu güçler olduğu, geri kalanların da faşistleştirilmek istendiği kesindir. Ne ki böyle diye illa bunları topyekûn okuldan kapı dışarı etmek söz konusu olmayabilirdi. Ancak bunu yaparken faşistlerin bire kadar temizlenmesini sağlayacak tedbirler alınır ve uygulamaya konurdu. Ayrıca, haklarının yendiği Danıştayca kesinliğe kavuşmuş diğer adayların da durumu yeniden ele alınırdı. Kısacası amaç faşistlerden temizlenmek olduğuna göre bunun gerekleri neyse onlar yapılabilirdi. Ama böyle yapılmadı ve bir kaç bin kişi yürür yürümez tornistan edilerek demokrasi mücadelesini zedeleyen bir karar alındı.

Buna ilk tepki TÖB-DER'den geldi. Bu da doğaldı. Çünkü ülkemizde eğitim alanı demokratlaştırılacaksa, burada herkesten çok görev ve sorumluluk TÖB-DER'e düşüyordu. TÖB-DER alınan karara tepki göstererek Danıştay kararlarının uygulanmasını istedi. Ve yine demokratlığından şüphe etmediğimiz aynı kimseler TÖB-DER'e en sert bir şekilde veryansın etmeye başladılar! TÖB-DER'i CHP'nin işini zorlaştırmakla suçluyorlar!

Önce şunu kavramak gerekir ki, TÖB-DER'in görevi CHP nin işini kolaylaştırmak değil, faşizmin geriletilmesine ve demokrasinin işlerliğinin sağlanmasında katkıda bulunmaktır. Şayet CHP hükümeti bu konularda tutarlı davranır ve TÖB-DER'in işaret ettiği somut demokratik girişimlere el atarsa, TÖB-DER'in desteğini yanında bulur. Yok enstitüler meselesinde olduğu gibi, kendi çizgisinin bile gerisine düşerse, TÖB-DER'den gelecek olan destek değil, uyarı ve yol gösterme olacaktır.

Ola ki TÖB-DER tepkisini sıcağı sıcağına biraz sert göstermiştir. Şimdi böyle diye, TÖB-DER'in samimi demokrat tutumunun üstüne üstüne gidip de CHP'nin geri ve anti-demokratik kararına alkış tutmanın insafa sığar yeri var mıdır? Üstelik Danıştay kararlarını adeta tabulaştıranlar bunu yaparlarsa bu demokratlığın mertebesi ve niteliği hakkında acı acı tebessüm etmemize yol açmaz mı? TÖB-DER tepkisini, diyelim biraz sert gösterdi diye tümden suçludur da enstitüleri faşistlere adeta terkeden CHP'nin hiç mi suçu yoktur? Hadi Halk Partisi faşist tehlikenin nemenem bir şey olduğunu kavrayamıyor; faşizmin tezgahından geçmiş, anti-faşist olduklarından ve anti-faşist mücadelede önemli yerleri olduğundan kuşkumuz olmayan siz ilericiler, devrimciler, demokratlar, sizler de CHP'ye doğru yolu göstermezseniz, onun faşist tehlikeyi kavramasına yardımcı olmazsanız, sosyal demokrasinin yalpalamalarına, tutarlı demokratlığa yanaşmamasına yardım etmiş olmaz mısınız? Bu tutumunuzla Türkiye'de demokrasinin sınırları genişletilebilir mi?

Biz sosyalistler, yani sonuna kadar tutarlı ve kararlı demokratlar, sosyal demokrasiyi tutarlı anti-faşist bir mücadele yürütmeye daima zorlayacağız. Esas hedefimizin sosyalist demokrasiyi gerçekleştirmek ve bunun uygulayıcısı demokratik halk iktidarına doğru, geniş halk yığınlarını hazırlamak olduğunu unutmadan!.

G. Gazioğlu'nun Demokratik Eğitim

TÖB-DER'in düzenlediği Demokratik Eğitim Kurultayı, 4-10 Şubat tarihleri arasında Ankara'da yapıldı. Aşağıda TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu'nun Kurultayı açış konuşmasını iletiyoruz. Kurultay'la ilgili bazı önemli belgelere, gelecek sayılarımızda, sayfalarımız olanak tanıdığı ölçüde yer vereceğiz.

Kurultayın Değerli Delegeleri,
Sayın Konuklar,

TÖB-DER'in düzenlediği, sizlerin değerli katkılarda bulunacağınız Demokratik Eğitim Kurultayı'nı başarı dileklerimle açıyorum.

Bugün, eğitim - öğretim düzenimiz bir sorunlar yumağı, toplumda sürekli kanayan bir yara, hemen herkesin çıkar yol aradığı ve önerdiği, çıkmaz bir sokak durumundadır. Eğitim yaşantısının böylesine problemli, sancılı ve acılı olduğu bir dönemde, demokratik öğretmen hareketinin kapsamlı bir Kurultay toplayarak, mevcut sistemi bilimsel bir eleştiriye tabi tutması, geçerli çözüm yolları önermesi, yeni bir eğitim sisteminin ana hatlarını ortaya çıkarmaya çalışması, kaçınılmaz bir görevdi. Bu nedenle, 1976 Temmuzunda toplanan TÖB - DER 3. Olağan Genel Kurulu, bu Kurultayı toplamak kararı almıştı. Türkiye eğitim emekçilerinin mesleki demokratik örgütü TÖB - DER'in en yetkili organı olan Genel Kurul'u, görevlendirdiği yönetim organlarına böylesine kapsamlı bir Kurultayı hazırlama görevini de vermişti. Kurultayda tartışılacak konular, TÖB - DER şubelerinin ve eğitim alanında değerli hizmetler vermiş çevrelerin önerileri ile belirlendi. Konular, kardeş demokratik kitle örgütlerine, çok değerli bilim adamlarına ve yazarlara dağıtıldı. Kurultayın gerçekten demokratik olabilmesi için eğitimle ilgisi olan herkesten katkı, yardım ve görev istendi. TÖB-DER daha çok, düzenleyici olmaya, olayı tüm toplum kesimlerine mâl etmeye özen gösterdi. Daha önce belirlenen tarihe göre, bu toplantının 1977 Temmuzunda yapılması gerekiyordu. O günlerde; politik koşullardan ötürü kamuoyunun dikkatlerinin başka konulara çevrilmiş olması, hazırlıkların yeterince yapılmamış olması nedenleriyle Demokratik Eğitim Kurultayı bugüne ertelendi.

Bu vesile ile, önerilen görevleri hiçbir karşılık beklemeksizin, severek isteyerek yapan tüm kişi ve kuruluşlara, Kurultayımıza onur veren değerli konuklarımıza, ilerici - duyarlı - yurtsever basınımıza Türkiye eğitim emekçileri adına şükranlarımı arzederim. Öyle sanıyorum ki, bu Kurultaydan eğitim konusunda işçi sınıfımız ve diğer emekçi kitleler yararına, önemli kararlar çıkacaktır. Ve bu kararlar, eğitim hayatımızı derinden etkileyecektir.

Hatırlanacağı gibi, demokratik öğretmen hareketimiz, ilk büyük eğitim Kurultayını, Türkiye Öğretmenler Sendikası aracılığıyla 1968 yılında toplamıştı. «1. Devrimci Eğitim Şûrası» adıyla toplanan bu Kurultayda, daha çok eğitim sistemine yönelik eleştiriler getirilmiştir. Öneriler yönünden eksik kalan Kurultay 2. Devrimci Eğitim Şûrası ile tamamlanmak istendi. TÖS. 2. DES hazırlıklarını sürdürdü. Bildiriler hazırlandı; bastırıldı. Fakat 12 Mart faşizmi yüzünden Kurultay toplanamadı; hazırlanan bildiriler tartışılamadı.

Büyük Öğretmen Boykotu ve Devrimci Eğitim Şûrası yüzünden egemen sınıflar, büyük öfkeye kapıldılar. Başlıca bu nedenlerle 12 Mart sırasında Türkiye öğretmenlerinden sınıfsal öç aldılar. Binlerce öğretmeni hapisanelere doldurdular, işkenceden geçirdiler; yüzlercesini meslekten çıkararak açlığa mahkûm ettiler.

DES'i hazırlayan öğretmen önderlerinin çoğu, bugün de aramızdadır. Sadece biri var ki, ileri yaşına karşın DEŞ'e büyük katkılar getiren TÖS Genel Sekreteri Osman Korkut Akol öğretmenimiz bugün aramızda yok. 12 Mart faşizminin; işçi sınıfına, gençliğe, aydınlara, öğretmenlere çektirdiği acılara O'nun insan yüreği daha fazla dayanamadı. Ve biz Türkiye'nin eğitimle ilgili devrimci demokrat aydınları, demokrasi güçlerimizin faşist güçleri belirli bir ölçüde de olsa, gerilettiği bir dönemde, Demokratik Eğitim Kurultayını başarmakla Osman Korkut'ların açtığı ışıklı yolda, daha bir bilinçle ve kararlılıkla yürümekte olduğumuzu kanıtlayacağız.

Hepimizin bildiği gibi, Türkiye'de Milli Eğitim Bakanları da zaman zaman Milli Eğitim Şûraları toplarlar. Yasaya göre, bu şûraların iki yılda bir yenilenmesi gerekir. Son şûra 9. Milli Eğitim Şûrası 1974 Haziranında Sayın Mustafa Üstündağ'ın bakanlığı sırasında toplanmıştı. Öğretmen sorunlarını konu alan 10. Milli Eğitim Şûrası 1976 Haziranında toplanacaktı. MC'nin Milli Eğitim Bakanları, öğretmen kıymaktan eğitimi faşistleştirme girişimlerinden vakit ayırıp da bu şûrayı toplamayı akıl edemediler (!) Yeni Milli Eğitim Bakanımız Sayın Necdet Uğur'dan, 10. Milli Eğitim Şûrasını, öğretmen sorunlarını tartışmak üzere bir an önce toplamasını bekliyoruz. Ancak, mevcut şûra yasası değiştirilmeden ve demokratikleştirilmeden toplanacak şûra, öğretmenlere rağmen, öğretmen sorunlarını tartışmak olur ki, yararlı bir sonuç getirmez.

Bugüne kadar gözlenen odur ki, toplanan şûralar göstermelik olmuş; öğretmenler, öğrenciler, öğrenci velileri, eğitimle ilgili kişi ve kuruluşlar temsil edilmemiş; Bakanlığın merkez ve taşra örgütlerinin üst yöneticileri, Talim ve Terbiye Kurulunun emperyalist ülkelerden taşıdığı önerileri onaylamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığının, eğitimin her dalında ve alanında bunca başarısızlığı ortadayken; başta öğretmenler olmak üzere, öğrenciler ve veliler olarak, tüm demokratik kitle örgütleri olarak, eğitimin planlanmasında yönetiminde söz ve karar sahibi olmamızı istemek hakkımızdır. Eğitim sorunlarını büyük ölçüde halleden kapitalist ülkelerde bile örneğin Fransa'da, Federal Almanya'da, İsveç'te v.b. uygulamalar bu yoldadır. Eğitimin, dünyada ülkemizde olduğu kadar merkezi ve tek yanlı, hükümetlerce yönlendirildiği ülkeler çok azdır. Milli Eğitim Bakanlığı, kendini sadece buyuran, öğretmenleri emirleri körükörüne uygulayan, öğrencileri görüşü alınmayacak varlıklar halinde görme alışkanlığından kendisini kurtarmalıdır.

Bilindiği gibi eğitim, herşeyden önce, insani bir ilişkiyi ifade eder. O, kendi kendini üreten subjektif bir oluşum değil, insanın nesnel ilişkilerinden doğan ve bu ilişkilerin karakterine göre şekillenen bir faaliyet türüdür. Özetle söylenirse, eğitim, insanın insanlaşması sürecini etkileyen çok önemli bir faaliyettir. Eğitim faaliyetinin amacı ise, insanları yetenekleri doğrultusunda geliştirmek ve böylece üretim faaliyetine etkide bulunmak olarak tanımlanabilir.

İnsan, salt kendisi için gerekli nesneleri üretmekle kalmaz, üretken insanı da oluşturur. Bu gelişme, eğitimin üretimle olan bağıntısını vurgular. Eğitim, üretimin kaçınılmazlığı açısından zorunlu, düşünceye bağımlı olarak ortaya çıkıp geliştiği için de bilinçli bir insan faaliyetidir. Emeğin eğitilmesi için; insan emeği, eğitimin varoluş koşulu olarak bilgi, değişik ve yeni eğitim araçları; eğitimi, bağımsız bir faaliyet ve göreceli olarak üretimin dışında, ama onu etkileyen bir faaliyet haline getirir.

Hiç kuşkusuz eğitim, insanların toplumsal ilişkileri içinde toplumsal bir karakter taşır. Toplumların gelişim tarihi, toplumlardaki ilişkilerin gelişim tarihidir. Ve eğitim, bu gelişimin önemli bir ögesidir. Toplumsal gelişimin tüm kurallarını yansıtır ve sonuçlarını doğasına sindirir.

Eğitimin niteliği, üretim güçlerinin gelişmesini doğrudan etkiler. Kişinin yaratıcı ve üretken yanlarının gelişmesi, kendi anadilinde eğitim görmesine olanak ve fırsat eşitliğine sahip olmasına bağlıdır. Bu nedenle anadil ve kültür üzerindeki ırkçı-şoven ve asimilasyoncu uygulamalar, kişinin ve üretici güçlerin gelişmesini olumsuz yönde etkiler.

Sınıflı toplumlarda, eğitimin sınıfsal karakteri kaçınılmazdır. Kapitalist toplumlarda eğitim, emeğin verimliliğini arttırmanın ve bu yolla sermayenin kârını çoğaltmanın bir aracı halinde kullanılır. Ayrıca kapitalist düzenin, tüm koşullandırmalarının, dünya görüşünü yaygınlaştırmanın bir aracı haline de gelir. İnsanları özgürce ve yetenekleri doğrultusunda geliştirme amacı gözetilmez. Sınıflı toplumlarda, sınıf mücadelesinin kaçınılmazlığından kaynaklanan, eğitim anlayışlarındaki farklılıklar ve tartışmalar doğar. O nedenle, kapitalist toplumların eğitim anlayış ve uygulamaları içinde emekçi sınıfların eğitim anlayışları da yeşerir. Kapitalist toplumlarda, emek;i sınıf ve tabakalar, kendi çıkarlarına uygun bir eğitim düzeninin gerçekleşmesini isterler; biçimde ulusal, özde emekçi halktan yana bir eğitim modeli olarak formüle edilebilecek demokratik eğitimin yılmaz savunucusu durumunda olurlar.

Çağımızda eğitimi, dar, ulusal sınırlar içine hapsetmek mümkün değildir. Günümüzde eğitim, artık evrensel bir karakter de taşımaktadır. Dünya Demokratik Öğretmen Hareketi, sosyal ve ekonomik düzenleri değişik ülkelerin öğretmen örgütleri, eğitim alanındaki bilgi, deney ve ülkelerinde kaydedilen gelişmeleri, demokratik platformlarda birbirlerine aktarmaktadırlar. Uluslararası öğretmen örgütleri içinde bu anlamda en özlü ve etkili çalışmaları yapan, Dünya Öğretmen Sendikaları (FISE)'dur. Kapitalist ve Sosyalist 50 ülkeden yaklaşık 70 öğretmen örgütünü bünyesinde toplayan FISE, 160 milyon üyeli Dünya İşçi Sendikaları Federasyonunun da üyesidir.

Bilindiği gibi, FİSE'nin 11. Genel Kurulunda TÖB-DER'in FISE'ye üye olması kabul edilmiştir. Anti-Demokratik dernekler yasasının hükümlerine göre, bu üyeliğin Bakanlar Kurulundan onaylanması gerekmektedir. Bu doğrultuda yapılan başvuruya, aradan aylar geçtiği halde, bir yanıt alınamamıştır. Yeni Hükümetten TÖB-DER'in FISE'ye üyeliğini onaylamasını beklemekteyiz. Türkiye demokratik öğretmen hareketinin, dünya demokratik öğretmen hareketinden kopuk olarak sağlıklı gelişmesi olası değildir. Eğitim alanında, dünyadaki gelişmeleri yakından izlemek göreviyle karşı karşıyayız. Ülkemizdeki eğitimin ve öğretmenlerin durumunu dünyadaki meslektaşlarımıza aktarma durumundayız. Diğer ülkelerdeki meslektaşlarımızla çok yönlü dayanışma içinde bulunmak, bu yolla eğitim, bilim ve kültürün gelişmesine, dünya barışına, sosyal ilerlemeye, siyasal yumuşamaya katkıda bulunmak zorundayız.

Ülkemizdeki eğitim sisteminin ve eğitim uygulamalarının genel karakterine baktığımızda, bunun emekçi halkımızdan yana bir biçim ve öz taşımadığını kolayca görürüz. Ötedenberi Türkiye'de eğitim; ırkçı, şoven ve asimilasyoncu bir karakterdedir. Anadili Türkçe olmayanlardan, küçük bir azınlığın dışında kimseye kendi anadilinden eğitim -

Kurultayını Açış Konuşması

öğretim olanağı sağlanmamıştır. Oysa Türkiye'de emperyalist amaçlarla emperyalist ülkelerin dillerinden öğretim yapan sayısız okul, hatta üniversite bile vardır. Emperyalizmin eğitim ve kültür üzerindeki tahribatlarına egemen güçler alabildiğine yol vermiştir. Eğitimi, uzun yıllar emperyalist ülkelerden getirtilen uzmanlar planlamışlar ve yönlendirmişlerdir. Ülkenin öğretmenlerinin ve eğitimcilerinin görüşlerini almayan Milli Eğitim Bakanlığı, emperyalist ülkelerin eğitim uzmanlarından yararlanmayı yeğ tutmuştur. Elbette ki bu, sınıfsal bir yaklaşımdır; tekelci sermayedarların eğitim anlayışının bir ürünüdür.

Eğitim, ülkemizde sınıflar, bölgeler, kadın - erkek, köy-şehir arasında derin eşitsizlikler taşımaktadır. Eğitim, üretken ve yaratıcı insan yerine, daha ziyade tüketici, ezberci, yoz insan yetiştiren bir karakter taşımaktadır. Planlanması, yönlendirilmesi son derece bozuktur. Bilimsel, teknolojik, eğitimsel gelişmeler ülkemizde çok geç yansımaktadır.

Cumhuriyetin kuruluşunun üzerinden yarım yüzyıl geçmesine, göstermelik «Eğitim Seferberlikleri» ilân edilmesine karşın, okuma-yazma oranı yüzde 50'dir. Pekçok ülkenin ilköğretim sorununu kısa sürede çözdüğü çağımızda, yazının icadından 7 bin yıl sonra, halkımızın yarısının okuma-yazma bilmemesi utanç verici bir durumdur. Hiç kuşkusuz bu utanç verici durumun sorumlusu egemen güçler ve onların eğitime yön veren kadrolarıdır. İlköğretimin gerçekleşmesinde çok yönlü eşitsizlikler vardır. Örneğin kadınların ancak yüzde 35'i okuma-yazma bilmektedir. Bu oran, Doğu ve Güneydoğu'da henüz: yüzde 20'ye ulaşmış değildir; Mardin ilinde, ancak yüzde 8 dolaylarındadır. İstanbul'un her köyünde okul olduğu halde, Doğu ve Güneydoğu'nun köylerinin ancak yüzde 50'si ilkokula kavuşabilmiştir. İstanbul'da her 100 çocuğun 100'ü okuma olanağına kavuşturulmuş olduğu halde, Diyarbakır'da her 100 çocuğun ancak 46'sı okula gitme olanağını bulabilmektedir. Köy okullarımızın derslik, ders araçları, oyun ve uygulama bahçeleri, öğretmen kadroları konularında durumu yürekler acısıdır.

İlk öğretimde ikili öğretim artık olağanlaşmıştır. Üçlü ve dörtlü öğretime gidilmektedir. Dörtlü öğretim, haftada birbuçuk gün öğretim demektir. Bu koşullar altında verilen ilköğretimin yararı da son derece tartışmalıdır. İlkokulu bitirdiği halde, bir süre sonra okuma-yazmayı bile unutan insanların varlığı karşısında, ilköğretimin niteliğini tartışmak kaçınılmazdır.

Doğu ve Güneydoğu'da ilköğretimin ve okullaşma oranının gerçekleşmesinde, Türkiye ortalamalarının çok gerilerinde kalınmasının önemli bir sebebi de, bu bölgelerin işbirlikçi, feodal gericilerine ödün verilmesinden kaynaklanmaktadır.

İlköğretim sorununa ciddi bir çözüm aranması uğraşısını, geçmişte Köy Enstitüleri denemesinde görüyoruz. Köy Enstitülerine karşı da en yoğun saldırıları, toprak ağaları ve feodal gericiler yöneltmişlerdi.

Yoğun biçimde Doğu ve Güneydoğu'da gördüğümüz Yatılı Bölge Okullarının bugüne kadar ki işlevi: yoksul emekçi halk çocuklarını üretime yönelik eğitmesi doğrultusunda olmamış; tersine halk çocukları çevrelerinden koparılarak, çevrelerine yabancılaştırılarak asimilasyona uğratmayı amaçlamıştır.

Anayasadaki ilköğretimin parasızlığı ve zorunluğu kayıt altına alındığı halde, emekçi halkımızın büyük kesiminin hâlâ okuma-yazma dahi bilmemesi, egemen güçlerin halkı cahil bırakmaktan yarar beklediğini kanıtlamaktadır. Sermaye iktidarları, emekçi sınıf ve katmanların çocuklarını cahil bırakmakla; toplumun okuma - yazma düzeyini yükseltmek için gerekli olan ekonomik ve sosyal olanakların sağlanması yolunda, uluslararası düzeyde yapılan ve kendilerinin de altına imza koydukları anlaşmaları çiğnemekle, kitlelerin ileriye yönelik gelişmesini frenleyeceklerini hesaplamaya gelmişlerdir.

Orta öğretimin durumu, ilköğretimden daha iyi değildir. Hatta, daha geri ve bozuk olduğu söylenebilir. Ortaöğretimden yararlanabilenlerin sayısı, ilköğretimin çok altındadır. Bina, uygulama ve oyun bahçeleri, laboratuvarlar, işlikler, öğretmen kadrolarında ortaöğretim, ilköğretime bir paralellik göstermektedir. Son yıllarda, «Bir müdürlü, bir mühürlü» ortaokulların savısı hızla çoğalmıştır. Öteden beri yetersiz olan ders kitapları, öğretim programları konularında, MC'nin eğitimi faşistleştirme doğrultusunda yaptıkları ortadadır. Ortaöğretim gençliğinin zorla içine itildiği bunalımlar ortadadır. Ortaöğretim sistemi içinde sayısı çok yüksek okul kapılarına öğrenci yığmaktan başka bir işe yaramadığı açıktır. Ortaöğretimi yeniden ve hızla örgütleyerek meslek eğitimi veren kuruluşlar haline dönüştürmedikten sonra, yükseköğretim sorunlarına da çözüm bulmak mümkün değildir. Pekçok ülkede klasik ortaöğretim kurumlarının tarihe karıştığı, iş ve meslek eğitimi veren kurumlara dönüştürüldüğü, bilinmektedir. Türkiye gibi, yoksulluğun yoğun olduğu ülkelerde ortaöğretim olanağına kavuşan pek az emekçi çocuğunun, bir de, yüksek öğretimden geçmeden bir işe ve mesleğe sahip olamaması, toplumsal bunalımları derinleştiren önemli bir etkendir. Faşistlere teslim olmadıkları için okullarından atılan, sınıfta bırakılan 10 binlerce öğrencinin kayıpları karşılanmalıdır.

300.000 dolaylarında gencin, yüksek öğretim için sıra beklediği bir ortamda, yüksek öğrenim kurumlarında yaşanan çok yönlü olumsuzluklar, toplumu derinden etkilemektedir. MC, son 3 yıllık uygulamalarıyla, yüksek öğrenim gençliğine düşmanlığını kanıtlamıştır. Gençliğin içine ajan-provakatörlerin sokulması, yüksek okullarda ve yurtlarda resmi destekle işgaller yaratması ve sürdürmesi, yüzlerce demokrat - devrimci gencin katledilmesinden birinci derecede sorumlu olması, egemen güçlerin gençliğe düşmanlığını ve hıncını kanıtlamıştır. Sadece üniversitelerde şekli bir özerkliğin bulunması, yüksek öğrenim sorunlarının derinleşmesini getiren etkenlerin idari, mali ve bilimsel özerkliğe kavuşturulması, sorunu önemli ölçüde çözecektir. Yüksek öğrenim gençliğinin demokratik talepleri behemahal gerçekleştirilmelidir. Öğrenci gençlik, yönetime katılmalıdır. Yurt, burs, kredi sorunları mutlaka çözülmelidir. Bugün ihtiyacın çok altında olan öğrenci yurtlarının önemli bir bölümünün, 300 - 500 kişilik faşist militanların işgalinde tutulması, izah edilemez bir durumdur. Gençliğin kanını akıtanlardan hesap sorulmadıkça, gençliğin haklı tepkileri durdurulamaz.

Devlet, gerek yükseköğrenim için sıra bekleyen yüzbinlerce gence, gerekse yüksek öğrenimi tamamladığı halde, iş bulamayan gençlere iş sağlamak zorundadır. Bugün ülkede, işsiz bir «diplomalı işsizler ordusu» vardır. İşsizliğin çözümü, hiç kuşkusuz köklü ve yapısal bir düzen değişikliğinden geçer.

Son üç yılda, en büyük tahribatın yapıldığı eğitim kurumlarının başında, öğretmen yetiştiren kurumlar gelir. Eğitim Enstitülerine öğrenci alımında uygulanan yöntemler, eğitim tarihimizin en büyük lekesi olmuştur. Bu sınavlarda bilgi, yetenek aranmamış, siyasi düşünce yoklaması yapılmıştır. Faşist parti ya da derneklerden belge ve yazı getirenler, puanları ne olursa olsun, eğitim enstitülerine, hem de ortaöğretim kurumlarına öğretmen yetiştirmek üzere alınmışlardır. Bu uygulamayı başarı ile yapabilmek için, önce eğitim enstitülerinin yönetim ve öğretim kadroları faşistleştirilmiştir. Tekelci sermayenin faşizm tercihi ortaya çıkıp, ağırlık kazanınca, öğretmen yetiştiren kurumları öncelikle ele almak, faşist güçler açısından doğru bir tercihtir. Ayrıca, bu uygulama ile demokratik öğretmen hareketi, kaynağından kurutulmak istenmektedir. TÖB - DER'in karşısında alternatif bir örgüt tutturamayan egemen güçler, uzun vadeli bir hesapla ve ancak böyle bir uygulama ile, öğretmen hareketini etkisizleştirebileceklerini düşünmüşlerdir. Çoğu geri zekâlılardan, eli insan kanına bulaşmış kişilerden bir öğretmen kadrosu oluşturma arzusu ,gençliğe, emekçi halka ve tüm insanlığa karşı işlenmiş açık ve ağır bir suçtur.

Türkiye'de ötedenberi eğitim emekçileri üzerinde baskılar uygulanır. Ancak I. ve II. MC dönemlerinde yapılan saldırı ve baskılar, bilim, eğitim ve öğretmen düşmanlığının açık kanıtı olmuştur. Bu dönemlerde kıyılan, sürülen TÖB - DER üyesi öğretmen sayısı 10.000'e yaklaşmıştır. Kıyım makinası, faşist olmayan ve faşistlere teslim olmayan herkese karşı işletildiğinden, kıyımın sayısal durumu kesin olarak bilinmemektedir. Bilinen odur ki, 26 üyemiz katledilmiş, yüzlercesi yaralanmış, yüzlercesi meslekten çıkarılmış, eşler birbirinden ayrılmıştır. MC'nin son aylarında fiili tecavüzler asistanlara, öğretim üyelerine de uzanmıştı.

TÖB - DER şube binaları, sürekli faşist saldırılara hedef olmuştur. Türkiye öğretmenlerinin canevi sayılan TÖB - DER Genel Merkezi de 3 kez bombalanmış; iki kez kapatılmıştır.

Ancak onur duyarak söyleyeyim ki, Türkiye eğitim emekçileri, eşine az rastlanır bir yiğitlikle, fedakârlık ve kararlılıkla sömürüye, faşizme, emperyalizme karşı direnmişlerdir. Öğretmenlerimiz, demokrasi nöbetinde işçi sınıfımızın en sağlam yandaşlarından olduklarını kanıtlamışlardır.

Bugün demokratik öğretmen hareketimizin en acil talebi grev silâhı ile donatılmış **Sendikal hakkıdır**. Demokrasi ile yönetilen tüm ülkelerde eğitim bir işkoludur, eğitimcilerin sendikaları vardır. Dünyada sadece Brezilya, Ekvator, İspanya, Ürdün, Liberya, Nikeragua, Peru ve Türkiye'de eğitim emekçilerinin sendikal hakları verilmemiştir. Oysa, çalışanların sendika kurmalarını zorunlu kılan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Roma Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Yasası gibi uluslararası belgelerin altında Türkiye'nin de imzası vardır. Türkiye artık hiç değilse bu belgelerdeki imzasına sahip çıkmalıdır.

Türkiye eğitim emekçileri bugüne kadar ki mücadeleleri ile, sendika ve grev haklarını, bencil çıkarlar uğruna, meslek şovenizmi içinde kullanmayacaklarını kanıtlamışlardır.

Türkiye'de ötedenberi çok çeşitli kaynaktan öğretmen sağlanmıştır. Öğretmenliğin ustalık ve uzmanlık isteyen bir iş ve meslek olduğu sürekli gözardı edilmiştir. Değişik kaynaklardan yetiştirilen

Devamı 14 üncü Sayfada

Vietnam-Kamboçya Halklarının Dostları Çatışmanın Bitmesini İstiyor

Vietnam ve Kamboçya arasındaki sınır boyunda dökülen kanlar Hindiçini halklarının emperyalist saldırganlığa karşı mücadelesinin yanında olmuş bulunan tüm halkların derin ilgisini çekiyor.

Bugün büyük boyutlara varmış olan savaşın ilk kıvılcımları Mayıs 1975'te Kamboçya kuvvetlerinin Vietnam'a ait adalara yaptıkları saldırılarla atılmıştı. Güney Vietnam'ın nihai kurtuluşunda ve Lon Nol kukla hükümetinin düşüşünden tam üç hafta sonra yapılan bu saldırı bir hayli düşündürücüdür.

Oysa Vietnam kuvvetlerinin başlıca Kamboç şehirlerinden birini işgal ettiğini belirten bir haber mevcut değil. Hatta Vietnam birliklerinin Mekong nehrini geçtiğini belirten bir haber de yok. O halde Pnom Pen nasıl zaptedilecek?

Vietnam Sosyalist Cumhuriyetinin ve Kamboçya'nın dostları bu çatışmanın derhal bitmesini ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyetinin yaptığı barışçı görüşmeler çağrısının hemen hayata geçmesini istiyorlar. Emperyalizme karşı uzun süren mücadelenin ekonomilerini, insan kaynaklarını çok yıprattığı her iki ülkenin de en son isteyecekleri şey bir sınır çatışması olmalı.

Resmi Vietnam sözcüleri ülkelerinin Kamboçya ile ilişkilerine ne kadar önem verdiğini hep vurgulaya gelmiştir? Örneğin 1976 yılı sonunda yapılan komünist partisinin dördüncü kongresinde Vietnam Dışişleri Bakanı Nguyen Duy Trinh şunları söylemişti; «Ulusal Demokratik Devrim mücadelesi aşamasında üç ülke (Vietnam, Kamboçya, Laos), ortak bir düşmana karşı mücadele ettiklerini gözönüne alarak daima yakın bir dayanışma ve işbirliği ilişkileri içinde olmuşlardı.

Beraber döğüşmüşler ve zaferi beraberce kazanmışlardı, bu yüzden de aralarında özel ilişkilerin zeminini kurmuşlardı. Yeni aşamada, tam eşitlik, birbirlerinin bağımsızlığına egemenliğine ve toprak bütünlüğüne karşılıklı saygı temelinde bu özel ilişkilerin muhafazasına ve geliştirilmesine kendimizi adayacağız...»

ANLAŞMAZLIKLAR

Ama ne yazık ki Vietnam ile Kamboçya arasındaki sınırın ne olması gerektiği konusunda zaman zaman anlaşmazlıklar çıkmıştır. Hatta Çin Halk Cumhuriyeti bile Güney Çin denizindeki Vietnam'a ait Paracel ve Spratley adalarının kendisine ait olduğunu ileri sürmüştür.

Geçtiğimiz yılın Nisan ayında başlayan sınır çatışmalarından önce meselenin görüşmeler yoluyla halli için gayret sarfedilmişti. Fransız koloni devrinde Kamboçya ile Vietnam arasında bir sınır anlaşmazlığı sözkonusu değildi.

1960'ların ortalarında Saygon rejimi kurulurken ilk defa sınırlar konusunda bir münakaşa başlamıştı. Kurtuluştan sonra Vietnam Komünist Partisi, Le Duan'ın başkanlığında bir heyetle Kamboçyayı ziyaret etmiş ve yayınlanan ortak bildiride tartışılan konularda tam bir mutabakata varıldığı açıklanmıştı.

İKİ MERKEZ KOMİTESİ TEMSİLCİLERİ BULUŞUYOR

Nisan 1976'da iki ülkenin komünist partileri merkez komiteleri temsilcilerinin Haziran ayında biraraya gelmeleri kararlaştırıldı. Mayıs başlarında bu toplantının hazırlığı mahiyetinde bir toplantı Pnom Pen'de yapıldı.

Esas toplantıda üç nokta üzerinde anlaşmaya varılmıştı. Buna göre;

1 — Her iki taraf sınır boylarında yaşayan halkını sürtüşmelerden kaçınmaları ve dayanışmalarını arttırmaları için eğitecek,

2 — Bütün anlaşmazlıklar dayanışma ve karşılıklı saygı havası içinde görüşmeler yoluyla halledilecek,

3 — İki tarafın temsilcilerinden oluşacak bir komite anlaşmazlıkları inceleyecek ve çözüm için anlaşmaya varacaklardı.

Ama ne yazık ki bu olumlu kararlar uygulanamamış, Kamboçya'nın müzakerelerden çekilmesi tüm bağlantıları koparmıştır. Nihayet, geçtiğimiz yılın Nisan ayındaki sınır aşma olayları ve Vietnam köylülerinin öldürülmesi olayları başlamıştır.

Çarpışmaların durduğunu belirten son haberler, Hindiçini halklarının düşmanlarından başka herkes tarafından memnunlukla karşılanmıştır. Şimdi bir an önce görüşmelerin başlaması, tüm ilerici insanlığın isteğidir.

ABD Emperyalizmi İtalyan Burjuvazisini Uyarıyor

12 Ocak'ta ABD Dışişleri Bakanlığı bir bildiri yayınladı. Bu bildiride İtalyan Komünist Partisinin İtalyan Hükümetinde yeralmasına ABD'nin karşı olduğu açıklanıyordu.

«Batı Avrupa hükümetlerine Komünistlerin katılması konusundaki görüşlerimiz birçok defa yöneticilerimiz tarafından ifade edilmiştir. Bu konudaki tavrımız açıktır: Böyle bir katılmadan yana değiliz, ve Batı Avrupa'da Komünist etkinliğinin azaldığını görmek istiyoruz.» denilen bildiride ABD'nin bu tutumunun demokratik ideallere olan bağlılığından kaynaklandığı da ifade ediliyordu:

«Amerika Birleşik Devletleri ve İtalya, derin demokratik değerleri ve çıkarları paylaşmaktadırlar. Biz Komünistlerin bu değer ve çıkarları paylaşmadıklarına inanıyoruz.»

ABD dışişleri bakanlığının bu bildirisi İtalyan Hristiyan Demokrat partisinin merkez organlarının toplandığı gün yayınlandı. Hristiyan Demokrat Parti yönetim organlarının bu toplantısında, İtalyan Komünist Partisinin hükümete ortak olması sorunu tartışılıyordu. Böylece, ABD emperyalizmi, ülkeyi yönetemez hale gelmiş olan İtalyan egemen sınıflarının siyasi temsilcilerini uyarıyor, emperyalizmle egemen sınıfların siyasi temsilcilerini uyarıyor, emperyalizmle egemen sınıfların «paylaştıkları çıkarların ve değerlerin» komünistler tarafından «paylaşılmadığını» hatırlatmak zorunda kalıyordu. ABD, komünistlerin hükümete ortak olma ihtimallerinden öylesine çekiniyordu ki, Italya gibi bir ülkenin iç işlerine bile kabaca müdahale etmekten sakınmıyordu.

MPLA Kongresi

Angola'nın başkenti Luanda'da 4-10 Aralık 1977 tarihlerinde toplanan «Angola'nın Kurtuluşu için Halk Hareketi - MPLA kongresi hakkında elimize yeni geçen bilgileri okuyucularımıza sunuyoruz.

Kurtuluş Örgütünün adını «MPLA İşçi Partisi» olarak değiştiren kongre Agustino Neto'nun beş saat süren açış konuşmasıyla çalışmalarına başladı. Neto konuşmasında MPLA'nın temel görevinin «iç ve dış gericiliğe karşı devrimci demokratik bir diktatörlüğün kurulması, ve sosyalizmin inşaası aşamasına geçiş için bu yerini proletarya diktatörlüğüne bırakmasının gerekli maddi koşullarını hazırlaması» olarak belirlendiğini söyledi.

Kongre «MPLA İşçi Partisi»nin Angola işçi sınıfının öncü partisi olduğunu ve işçileri, köylüleri, devrimci aydınları ve diğer emekçileri proletaryanın davası için birleştiren bir örgüt olduğunu belirledi. Neto'ya Ulusal Kahraman nişanı veren kongre onu tekrar başkanlık görevine getirdi.

Kongreye Sovyetler Birliği Komünist Partisini temsilen, Merkez Komitesi sekreteri Andrei Krilenko katıldı. Kongrenin ikinci günü bir konuşma yapan Krilenko MPLA'nın ülkenin sosyalizme doğru yönelmesinde çok önemli görevleri olduğunu belirtti.

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi İkinci Sekreteri Raul Kastro da kongrede Küba'yı temsil ediyordu. Raul Kastro yaptığı konuşmada şunları söyledi:

«Luanda Yeni Angola'nın sembolü olmuştur, özgür, egemen ve bağımsız Angolanın sembolü. Angola öncüsünün, MPLA nın liderliği altında kararlı, ve cesur bir şekilde sosyalizme doğru yürümektedir.»

Demagojik Bir Gösteri

İsrail Komünist Partisi Genel Sekreteri MEİR VILNER'le bir mülakat (Bu konuşma FKP günlük yayın organı L'Humanite'de yayınlanmıştır.)

«......

«Daha da çirkin olan Sedat'ın İsrail'i ziyaret için, Begin'in hava kuvvetleri, deniz kuvvetleri ve kara ordusuyla Lübnan köylerine ve Filistin Mülteci kamplarına şid detle saldırdığı, içinde kadın ve çocukların da bulunduğu yüzlerce sivili öldürdüğü bir zamanı seçmiş olmasıdır.

İki başbakan ne konuşabilirler? ABD emperyalizmine daha iyi nasıl hizmet edebileceklerini mi? Begin'in barışın tek yolunu tartışmaya hazır olmadığı çok açık değil mi? Begin hükümetinin Şeria nehrinin batı yakasında, Gazze şeridinde, Golan tepelerinde ve Mısır'a ait Sina yarımadasında işgal etmiş olduğu topraklardan bir karışını bile geri vermeye niyetli olmadığı çok açık değil mi? Tam bu sıralarda Sina yarımadasında yeni İsrail yerleşim bölgeleri kurulduğu bilinmiyor mu?

Begin'in ve hükümetinin, Sedat'ın desteklediğini iddia ettiği, Filistin Arap halkının ulusal haklarını tanımayı reddettiği bilinmiyor mu?

Begin kamuoyunu Mısır'la barış yapmaya çalıştığı yolunda aldatmaktadır. O barışı aramamaktadır, o Arap dünyasını daha da bölmeye, Mısır'ı diğer Arap ülkelerinden tecrit etmeye ve işgalini sürekli kılmaya, Filistin halkını haklarından koparmaya çalışmaktadır.

......

Her halk gibi Filistin Arap halkı da ulusal haklara sahiptir. Kendi ulusal liderliğine, bütün dünyanın tanıdığı gibi Filistin Kurtuluş Örgütüne sahiptir bu halk. Filistin Arap halkı kendi ulusal onuruna, zengin geleneklerine ve kültürüne sahiptir...

......

Begin - Sedat görüşmeleri saçmalıktır, zavallı bir demagojik gösteridir, kamuoyunu yanıtmaya muvaffak olamayacağı gibi gündemdeki Orta Doğu sorununu ortadan kaldıramıyacaktır. Esas olan İsrail hükümetinin Arap topraklarını bırakıp 1967 sınırlarına dönüp dönemeyeceğidir, Filistin halkının ulusal haklarını tanıyıp tanımıyacağıdır, özellikle onun bağımsız bir devlet kurma hakkını tanıyıp, tanımayacağıdır, Cenevre'de FKÖ ile görüşmelere hazır olup olmadığıdır.

Şu anda İsrail hükümetinin tüm bu noktalarda gerçekleri görmek istemediği besbellidir. Ve Sedat'ta bunu çok iyi bilmektedir. Doğaldır ki Arap ülkeleri Sedat'ın ulusal davalarına ihanet etmesini hoşgörmeyeceklerdir.»

Emperyalizmin Güney Afrika Manevraları

Mozambik ve Angola'da emperyalizmin ve işbirlikçilerinin mağlup edilmesi, Zimbabve, G. Afrika ve Namibia'da kurtuluş hareketlerinin günden güne güçlenmesi emperyalizmi telaşa düşürmüş ve bölgedeki politikasını yeniden gözden geçirmesine, diplomatik, siyasi ve askeri faaliyetlerini yeniden düzenlemeye çaba harcamasına sebep olmuştur.

Elbetteki bu gözden geçirme sadece biçimsel açıdan olacaktır. Emperyalizmin amacı Dünyanın diğer yerlerinde olduğu gibi Afrika'da da egemenliğinin ve etkinliğinin sürmesini sağlamaktır. ABD'nin Güney Afrika'da mineral zenginlikleri açısından ve Ümit burnu deniz yolunun kontrolu açısından hayati çıkarları vardır. Güney Afrika Cumhuriyetindeki ırkçı beyaz azınlık rejimi Afrika kıtasının hizaya getirilebilmesi açısından Amerikan emperyalizminin sonuna kadar güvenebileceği tek müttefikidir. Emperyalizmle uzlaşan bazı siyah yöneticiler ülkelerinde iktidarlarından edilebilirler ama, Güney Afrika'daki beyazlar sonuna kadar emperyalizmin Güney Afrika kalesi düşerse kapitalist dünya altın kaynağının % 75'ini, Platin kaynağının % 27'sini Krom kaynağının % 23'ünü, Antimuan kaynağının % 21'ini, Vanadyum kaynağının % 18'ini ve elmas kaynağının % 50'sini kaybedecektir. İş bununla da bitmeyecek Afrika kıtasının güneyindeki emperyalist kemerin kilit taşı yerinden çıkacak, tüm yapı paldırküldür aşağı inecektir.

NATO Planları

1970'lerin başlarında NATO kumandanlığı Güney Afrika'da bazı askeri operasyonların planlarını yapıyordu. 1974'te Kanada'da yapılan NATO konferansında ittifakın dünyanın herhangi bir yerinde güvenlik açısından gerek duyulursa bir operasyon yapabileceği ifade edilmişti. Bundan bir müddet sonra da ABD Savunma Bakanı Schlessinger Güney Afrika'nın Simonstown limanının NATO için bir üs haline getirilmesini önermişti.

Ama şimdi böylesi öneriler NATO üyelerinin pek işine gelmiyor. Çünkü bu ülkeler Afrika'nın siyah halklarının egemen olduğu ülkelerini kendilerinin ırkçılığa nasıl da karşı olduklarını konusunda inandırmaya çalışıyorlar. Bu durumda Güney Afrika'yı ayrı bir savunma! anlaşması içine sokmaktan başka çare kalmıyor.

İşte Güney Atlantik Paktı (SATO) konusu bu yüzden ortaya çıkıyor. Emperyalizm böyle bir pakt kurarak Atlas okyanusunun iki kıyısındaki gerici-faşist rejimleri biraraya getirmek istiyor. İlk aşamada bu paktın üyeleri arasında Güney Afrika Cumhuriyeti, Şili, Arjantin ve Brezilya bulunacak. Sonradan ABD ve güvenilir! Afrika rejimleri bu pakta katılacak. Bu sinsi planın güney ve orta Afrikadaki ve Latin Amerikadaki emperyalist çıkarları ve gerici rejimleri korumaya matuf olduğu ve pentagon'dan kaynaklandığı çok açık. Güvenilir Afrika rejimleri arasında da Fildişi sahili ve Zaire bulunuyor. Bilindiği gibi Zaire çıkardığı bakır cevherinin % 60'ını Güney Afrika'ya ihraç ediyor. Zaire'nin maden çıkarımı ekipmanının % 90'ı da G. Afrika menşeli.

Sonuçta böyle bir pakt kurulabilir mi, kurulamaz mı şimdiden kestirilemez. Ama şurası kestirilebilir. SEATO, yani Güney Doğu Asya Antlaşması Teşkilatı Güney Vietnam'daki işbirlikçi rejimi ne kadar savunabildi ise SATO'da Güney Afrika Cumhuriyetini o kadar savunabilecektir.

ÇİN ENVER SEDAT'I DESTEKLİYOR

Mısır egemen sınıflarıyla siyonizmin çıkarlarını uyuşturmaya çalışan ve bu uğurda Arap halklarının İsrail'in temsil ettiği siyonizme ve onun arkasındaki emperyalizme karşı mücadelesini arkadan hançerlemeye, Filistin halkının varolma, bağımsız devlet kurma hakkını inkâra yeltenen Enver Sedat bu uğraşında yeni bir müttefik daha buldu kendisine; ÇHC'nin Mao'cu yöneticileri.

Enver Sedat bu manevrayı çevirirken sureti haktan görünmeye çalışarak İsrail'in tüm Arap topraklarından çekilmesini ve Filistin Halkının ulusal haklarının tanınmasını istemişti. Ama bundan dolayı Enver Sedat'ı kimse alkışlamamıştı. İsrail Güney Lübnan'daki Filistin kamplarını ağır topçu ateşi altında tutarken, Şeria'nın batı yakasında ve Sina'da yeni yerleşim merkezleri kurarken ve bağımsız bir Filistin devleti kurulmasına asla müsamaha etmeyeceklerini ilan ederken Enver Sedat elini Menahem Beğin'e uzatmıştır çünkü. İşte Mao'cu ÇHC yöneticileri bu politikayı şu sözlerle desteklemektedirler: «Enver Sedat İsrail'le görüşmelerde İsrail'in tüm Arap topraklarından çekilmesini ve Filistin halkının ulusal haklarının tanınmasını istemiştir. Bu adil bir tutumdur ve Çin Enver Sedat'ın bu tutumunu desteklemektedir.»

Bu sözleri Çin Başbakanı Hua Kuo Feng, Mısır Başbakan yardımcısına söylüyor. Hem de Enver Sedat'ın bu manevralarına karşı gelen Arap liderlerinin Cezayir'de toplandıkları sırada. Mao'cu ÇHC yöneticileri de sureti haktan görünmeye çaba harcıyorlar. Enver Sedat'ın timsah gözyaşlarını ön plana çıkararak, onun Filistin halkının ulusal haklarına saygı gösterilmesi yolundaki sahte isteklerine sahip çıkarak. Bu politika çok şaşırtıcı değildir. Çünkü Çin'in politikası Batı Avrupa'da, Afrika'da, Latin Amerika'da ve Orta Doğu'da hep aynı hedefe yöneliktir. Dünya Devrimci sürecinin güçleri arasındaki gelişen dayanışma ve birliği zayıflatmak ve parçalamak. O bu politikasına Sovyetler Birliğinin nüfuzunu kırmak adını veriyor. Uluslararası işçi sınıfı hareketi, Ulusal Kurtuluş savaşı veren halklar ve sosyalist sistem ise eşyayı adıyla çağırıyor: Emperyalizm ve gericilikle uzlaşma.

DİSK'in 11. Yılında Demokrasi G

13 Şubat 1967 yılında TİP'li sendikacıların yönetiminde olan bazı sendikaların TÜRK-İŞ bünyesinden ayrılarak oluşturdukları DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (DİSK) şu günlerde 11. yılını doldurmuş bulunmaktadır. 1967 yıllarının objektif şartlarından doğan bir zorunluluk olarak, ama son tahlilde, işçi sınıfımızın ekonomik ve demokratik çıkarlarının zorlamasıyla ve bilimsel işçi sınıfı siyasi hareketinin güdümü dışında oluşan DİSK, bu 11 yıl içinde sınıflar mücadelesinin ortasında ve etkin bir yer tuttu. Kuruluşundan buyana istikrarlı bir siyasal doğrultu izliyemeyen, yani, bağrında işçi sınıfımızın en ileri unsurlarını barındırmasına rağmen bilimsel sosyalist siyasi hareketin yönlendiriciliğinden her zaman yoksun kalan DİSK'in yanlışlarının ve doğrularının 11. yılında bir kez daha değerlendirilmesi, DİSK in ve dolayısıyla işçi sınıfımızın geleceğine ilişkin olarak önemini korumaya devam etmektedir. Sınıf mücadelesinin bu 11 yıllık kesitinde, başta bilimsel sosyalist mücadele olmak üzere genel emekçi halk mücadelesinin zaaflarından ve başarılarından ayrı bir DİSK düşünmenin olanağı yoktur. DİSK ve demokrasi güçleri her zaman diyalektik bir ilişki içinde olmuşlardır ve önümüzdeki günlerde bu ilişki herzamankinden daha fazla belirleyici olmak durumundadır. İşçi sınıfımızın ve emekçi halk güçlerinin kısa ve uzun vadeli çıkarları açısından bu denli önemli bir işlevi olan DİSK'in kısa bir değerlendirmesi, geleceğe ilişkin görevlerimiz açısından kendini dayatıyor.

DİSK'İN KURULUŞUNDAKİ ZAAFLAR

DİSK'in kurulduğu yıllarda işçi sınıfının bilimsel siyasi hareketi TİP'de somutlanıyordu ve bu hareket bilinen zaaflarla malûldü. DİSK'in kuruluşunu da bu siyasi hareket belirlediği için kendi zaaflarını veya kendi zaaflarının karşıtlarını DİSK'e yansıtıyordu. İşçi sınıfımızın ileri eğilimlerinin burjuva çemberini yararak kendisi için örgütlenme aşamasını ifade eden DİSK örgütlenmesi o dönem işçi sınıfı siyasi hareketinin kucaklayamadığı ölçüde siyaset dışı, kucaklayabildiği ölçüde ise, bilimsel sosyalist hareket yerine reformizmin ince nüanslarına takılıp kalmıştır. 1960 sonrası sosyalist siyasi hareket aydın platformunda hızla gelişip güçlenirken bu süreç işçi sınıfı içinde de varolan sosyalist eğilimlerin açığa çıkmasına ve mesafe almasına katkıda bulunmuştur. Ancak, 13 şubat 1967 yılında DİSK'in kuruluşu, işçi sınıfının sosyalist siyasi hareketiyle kaynaşıp bütünleşmesinden çok aydın ve işçi planında ortaya çıkan birikimlerin yanyana gelişidir. Nitel bir sıçramadan çok nicel bir çıkışı ifade ettiği için DİSK sosyalizmin güdümü dışında ve ekonomizm eğilimlerinin kümelenişin aydın düşmanlığı olarak kendini dışa vurduğu ama yine de işçi sınıfımızın ekonomik ve demokratik mücadelesi açısından ileri bir adımdır.

DİSK'in kuruluşu bir yanıyla geleneksel Amerikan tipi sarı sendikacılığın, en azından işçi hareketinin bir kolu tarafından aşılması, bir başka yanıyla da politize olmuş işçi kesimlerinin eğilimlerini yansıtan ve siyaset dışı (veya üstü) sendikacılık anlayışından kopuşu simgeler. İşçi sınıfının politik eğilimleri o dönemde henüz bilimsel sosyalist siyasi hareket niteliğine ulaşamamış olan TİP tarafından karşılanamadığı için DİSK'le işçi sınıfı siyaseti kaynaşamamıştır. İşçi sınıfının 1967'lerde siyasi hareketini olduğu kadar temsil etmeye çalışan TİP'le sosyalist eğilimli işçi önderlerinin birliği her zaman kopmaya hazır bir iğreti birlik düzeyini aşamamıştır.

Ancak DİSK, belli oranda işçi sınıfının politikleşmesini yansıttığı ve bir yandan da ileri ekonomik talepler savunduğu için işçi sınıfı içinde yayılabilmiş ve yeterli olmasa bile belli bir işçi potansiyelini kendi etrafında toplayarak etkin bir mücadele silahı haline gelebilmiştir. Sarı sendikacılığın tek örgütsel alternatifi olan DİSK, ileri toplum kesimlerinin ortak çabalarıyla ve genellikle örgütlenmemiş işçi kesimlerine yönelmiş, varlığını, sarı sendikaların tabanından kendisine çektiği işçilerle güçlendirmiştir.

Başlangıçta örgütsüz işçi kesimlerini ve TÜRK-İŞ tabanından çektiği işçileri saflarına katarak güçlenen DİSK'in bu güçlenişi belli sendikacılık ilkeleri etrafında odaklaşan bir gelişmedir ama işçi sınıfı bilimsel siyasi hareketinin dışında olduğu için de bu gelişme geniş perspektifli olamamıştır. Nitekim bir süre sonra ve özellikle 12 mart baskı döneminin ardından gelen günlerde DİSK'in gelişmesinde önemli bir azalma gözlenmiştir.

Bunun başlıca sebeplerini şöylece sıralamak mümkündür:

— DİSK siyaset üstü sendikacılık anlayışının aşılmasıdır, ama öte yandan işçi sınıfı bilimsel siyasi hareketinin dışında ve sosyalist siyaset üstü bir sendikacılık anlayışında takılıp kalmıştır.

— 12 Mart döneminde ve sonrasında DİSK'in dışında yeni bir umut, CHP'deki değişikliklerden sonra yeni kimliğiyle ortaya çıkan sosyal demokrat hareket işçi yığınlarının karşısına çıkmıştır.

— TÜRK-İŞ bünyesinde önemli değişiklikler meydana gelmiş ve ekonomik talepler bakımından DİSK ayrıcalıklı ve özel konumunu yitirmiştir.

12 Mart sonrası ortaya çıkan yeni şartlarda DİSK kendi gelişmesinin perspektifini görememiştir. Çünkü artık işçi sınıfı hareketi içinde bir yandan işçi sınıfının bilimsel siyasi hareketi ve öte yandan sosyal demokrat siyasi hareket etkin olmaya başlamış bulunuyordu. Bu durumda DİSK'in gelişmesinin ilk boyutu ortaya çıkıyordu. Bir yandan işçi sınıfının bilimsel doğrultusunu benimsemek ve bu yönde çaba göstermek, öte yandan işçi hareketi içinde sosyal demokrasi ile geliştireceği ilişkileri işçi sınıfı biliminin gereği olarak sınıf birliğine hizmet edecek yönde biçimlendirmek. İşçi sınıfının tümünün çıkarlarını temsil eden böyle bir siyaset güdülmedikçe DİSK'in güçlenmesi mümkün olmayacaktı.

DİSK yöneticileri, sosyalist siyaset üstü çizgilerini 12 martdan sonra da artırarak devam ettirdiler. DİSK'in gelişme perspektifi yakalanamadığı için de yeni iş yerlerinde örgütlenmek ve yeni işçi kesimleri kazanmak süretiyle kendini gösteren gelişme özellikle 1974 sonrasında tamamen durdu ve hatta DİSK'in gelişmesinde bu bakımdan duraklamadan öte bir gerileme de gözlendi. MC dönemlerinde bu gerileme bir ölçüde hız kazandı ve DİSK örgütlü bulunduğu önemli işyerlerinden çekilmek durumunda kaldı. İşçi sınıfının bir kesiminin çıkarlarını genel sınıf çıkarlarının üstünde tutmanın işçi hareketine hiç bir şey kazandırmadığı, tersine çok şey kaybettirdiği, DİSK'in son üç yıllık yaşamından çıkartılacak derslerin başında gelmektedir.

DİSK'in sözünü ettiğimiz anlamda gerilemesi onun sayısal gücünü artırmadığı anlamına gelmez. Tam tersine, DİSK'in sayısal gücü özellikle bu dönemde hızlı bir artış göstermiştir. Ancak bu artış DİSK ilkelerinin veya bilimsel işçi hareketinin işçi sınıfı içinde yaygınlaşmasını değil, sosyal demokrat siyasi hareketin etkinliğinin artmasını göstermektedir. Artık işyerlerinde örgütlenerek ve yeni işçiler kazanarak güçlenme yerine sosyal demokrat sendikaların TÜRK-İŞ den ayrılarak DİSK'e katılmaları yoluyla sayısal bir gelişme sözkonusudur. Ve bu gelişme DİSK'in gerilemesi olgusunu örtmez.

DİSK işçi sınıfının en ileri kesimlerini bağrında barındırdığı ve zaten işçi yığınlarının sola açılışının zorunlu bir sonucu olduğu için reformizm kalıpları içinde kalan bir ideolojiyle yönetilemez. DİSK yöne-

·üçlerini Yeni Görevler Bekliyor

timinde her kim olursa olsun, DİSK'li işçilerin bu ileri düzeyini hesaba katmak ve «sosyalist» görünmek zorundadır. DİSK kongreleri genel olarak bu yönde bağlayıcı kararlar almakta ve sosyal demokrat ideoloji ile DİSK'in ilkeleri arasındaki ayırıma kalın çizgileriyle dikkati çekmektedir.

6. Kongreye kadar DİSK sosyalist ve sosyal demokratlar tarafından yönetildi. Ancak son tahlilde yönlendirici olan sosyalistlerdi ve bunlar herhangi bir siyasi çizgiye angaje olmadan sosyalizm yapılabileceği inancında olanlardı. Bir zamanlar TİP'li oldukları halde TİP'i tanımayanlar daha sonra sosyalistliklerini «bağımsız» olarak sürdürdüler ve 5. kongreden sonra ise kendilerine en yakın buldukları bir çizgiye yaklaştılar. Asla angaje olmadılar. Sosyalizmle DİSK yöneticiliğini bir arada sürdürebilmek için sadece kendilerine yakın buldukları bir çizgiyi kullandılar.

Bu siyasi çizginin etkisinde kaldığı dönem DİSK'in en kısır dönemi olarak değerlendirilebilir. DİSK'e yansıyan bu olumsuzluğun genel olarak işçi sınıfı hareketini ve emekçi halk muhalefetini zaafa uğrattığı ise açıktır. Çünkü bu çizgi, politikasını inkâr edilmez bir objektif gerçeği inkâr etmenin üzerine kurmaktadır. Sosyalist hareketin dağınıklığını inkârdan gelen, kendisinden başka işçi sınıfı sosyalisti görmeyen gördüğünün ise ayağını kaydırmak için akla gelmedik ilkesizliklere başvuran İDD çizgisi, hiç bir zaman hiç bir sosyalist siyasi harekete angaje olmamış olan DİSK yöneticilerine, sosyalizm maskesi takınmaları için yardım etmiş ve kendi gurupsal çıkarları için yine kendisini kullandırmaktan çekinmemiştir.

SİYASİ HEDEFLER

İDD çizgisinin etkisinde sosyalizme devam eden DİSK yönetimi işçi sınıfının siyasal bilinçlenmesine önemli darbeler vurmuş ve işçi sınıfına hiç bir siyasal hedef gösteremediği için de ekonomizm yapmış, «Yaşasın DİSK» şiarlarıyla durumu idare etmiştir. Bu durumdaki işçi yığınları ise hertürlü reformizme ve özellikle sosyal demokrat siyasi hareketin etkisine açık kalmışlardır. Sosyal demokrasinin işçi sınıfı içinde etkinlik kazanmasının bir sebebi DİSK yönetiminin işçilere açık siyasi hedef gösterememesi ise öbür sebebi de işçilere siyasi hedef olarak sosyal demokrasiyi gösterme eğilimlerini içinde barındırmasıdır.

İDD bu ilkesiz siyasetiyle DİSK'e zarar verirken kendisinin güçlendiğini zannetmiştir ama bunda da yanılmıştır. Çünkü bu çizgisinin başlıca uğraşı, ne edip edip DİSK içindeki kendi dışındaki sosyalistleri temizlemek olmuştur. Bu amaç için sosyal demokrasi ile ittifaklara gidilmiş ve DİSK'de sosyalizmin zayıflamasının kendilerine yarayacağı umulmuştur. Ama güçlenen sosyal demokrasi olmuştur. DİSK içinde sosyal demokrasinin güçlenmesi ise, işçi sınıfı bilimsel siyasi hareketinin zayıflamasıyla diyalektik bir bağlantı içindedir. Ve DİSK, sosyal demokrat siyasetin işçi sınıfı saflarında etkinliğini artırması ölçüsünde ve anlamında güçlenmiş, sosyalizmin DİSK içinde gerilemesi ölçüsünde ve gerçek anlamda zayıflamıştır.

YENİ GÖREVLER VE SORUMLULUKLAR

DİSK'in 11 yıllık yaşamından dersler çıkarırken ve geçmişi her defasında irdelerken esas alınması gereken temel kriter, işçi sınıfımızın bütününün kısa ve uzun erimli çıkarları olmalıdır. Gurup çıkarları için DİSK'i önemli bir araç olarak görmek, hayatın pratiği içinde görüldü ve anlaşıldı ki, sadece işçi sınıfı hareketine zarar vermekle kalmıyor, aynı zamanda gurupçu siyasetin iflasına da yol açıyor. DİSK'in 6. kongresi ve İDD çizgisinin bugün vardığı aşamada özet bir değerlendirmesi bu sosyal yasayı doğrulamaktadır. İDD çizgisinin nisbi olara ketkisinde kaldığı dönemde DİSK olgusu büyük zararlar görmüş ve hatta DİSK parçalanma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Ancak 6. kongre DİSK'in olumsuzluklarına çözüm getirmemiş olmakla birlikte en azından gurupçu, makyavelist politikaların işçi sınıfı saflarında uzun ömürlü olamayacağını ve gerçeğin duvarında parçalanmaya mahkûm olduğunu göstermiş ve işçi sınıfı bilimsel hareketi için, değerlendirilmesi mümkün yeni bir dönemi başlatmıştır.

Bu dönem en azından sosyalistlere geçmişin yanlışlarını dahc net görme ve değerlendirme olanağını sunmaktadır. Sosyalist hareketin emekçi yığınlarına güven verebilmesinin en başta gelen şartı, kendi hatalarından ders çıkarıp çıkaramadığına bağlıdır. Hatalarını görenler ve bunun hesabını verenler erdemlerini ve ne denli güvenilir olduklarını gösterme imkanına sahiptirler. DİSK'in tarihi bu imkanı vermektedir.

11 yılın önemli yanlışlarından biri de DİSK'in gücünün olduğundan fazla abartılmış olmasıdır. Bu yanılgı işçi sınıfına büyük zararlar vermiş ve özellikle son Maden-İş — MESS uyuşmazlığında mücadele olanaklarının azami ölçüde değerlendirilemeyişi bunun en canlı ve somut örneği olmuştur. Üretimin etkin alanlarında DİSK'in örgütlenmesi, sınıflar mücadelesinde belirleyici bir rol oynayabilecek düzeye ulaşabilmiş değildir. Sanayi proletaryasının büyük çoğunluğunu örgütlemek DİSK'in önünde duran önemli görevlerden biridir ve bu görevin üstesinden gelebilmek için mevcut durumun abartmasız değerlendirilmesi gerekmektedir. DİSK'in bu alanda örgütlenmesini yaygınlaştırması onun nicel güçlenmesi kadar, nitel olarak güçlenmesinin de elverişli şartlarını yaratacaktır.

Bağımsız sendikaların ya da TÜRK-İŞ'den kopan sendikaların DİSK'e katılmasının elbetteki olumlu yanları vardır ve ama bu gelişmenin olumsuz yanlarının da hesaba katılması gerekir. Bu sendikaların temsil ettikleri reformist eğilimleri DİSK'e taşımaları ve DİSK içinde bu eğilimlerin etkinlik kazanmaları, işçi sınıfımızın genel çıkarları açısından olumsuzluktur. Ayrıca işçi sınıfının birliği ancak onun sınıf çıkarları temelinde sağlanabilir ve reformizm işçi sınıfının çıkarlarına ters düşer.

İşçi sınıfının birlik eğilimlerinin doğru tesbiti ve siyasal yönlendiriciliğin bu tesbit üzerinde ilerlemesi zorunluluktur. Örneğin 15-16 haziran direnişi işçi sınıfının genel çıkarları için kendiliğinden gösterdiği bir ortak eğilimdir. Kapitalizm şartlarında bu eğilimler her zaman vardırlar ve gün geçtikçe güçlenmektedirler. DİSK'in güçlenmesi de bu eğilimlerin doğru değerlendirilmesine ve reformizmin etkisinden kurtarılacak işçi kesimlerinin DİSK yörüngesinde örgütlenmesine sıkıca bağlı bulunmaktadır.

11 Yılında DİSK'in tarihinin özet bir değerlendirmesi bile bize geleceğe ilişkin görev ve sorumluluklarımızın ipuçlarını vermektedir. Geçici bir zaman için gurup çıkarlarımızı karşılasa da işçi sınıfımızın çıkarlarıyla bağdaşmayan tutum ve davranışlardan kaçınmak, DİSK'in güçlenmesini sadece işçi sınıfının belli bir kesimin değil, genel olarak işçi sınıfının güçlenmesi olarak değerlendirmek gerekiyor. DİSK'in gücünü olduğundan fazla görmek ve göstermek hiç bir zaman görev ve sorumluluklarımızın gözardı edilmesine yolaçmamalı ve DİSK'in güçlenmesi için çalışmayı işçi sınıfının birliğinin sağlanması için çalışma ile diyalektik ilişkisi içinde kavrayabilmeliyiz. Kavramak yetmez, bunun gereklerini yerine getirebilmeliyiz.

DİSK'in saflarında, onun varoluş mantığına uygun olan eğilimler gelişip güçlenecektir ve sosyalistlere düşen görev bu sürecin başını çekmektir. Reformist siyasi eğilimlerin ya da reformizmin kuyruğuna takılmış «sosyalist» akımların işçi sınıfı saflarındaki etkinliğini azaltmak için elverişli koşullar vardır ve bu koşulların azami ölçüde değerlendirilmesi gerekmektedir. DİSK'in 11 yıllık yaşamı bu açıdan değerlendirilmeli ve gerekli dersler yine bu zengin yaşamdan çıkartılmalıdır.

Ahmet Kaçmaz'la Yurtdışı

TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz'la yurtdışı seyahatine ilişkin olarak yaptığımız röportajı yayınlamaya devam ediyoruz.

Soru: Yurt dışındaki işçilerimizin meselelerine geçmeden önce yol boyunca geçtiğiniz sosyalist ülkeler hakkında edindiğiniz izlenimleri öğrenebilir miyiz?

Cevap: Gidiş ve dönüş sırasında toplam 5 sosyalist ülkeden geçtik. Bunlar, Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan, Romanya ve Yugoslavya. Hepsinde birer ikişer gün kaldık. Takdir edersiniz ki, bu kadar kısa süreler içinde bir ülkeyi tanımanın imkanı yoktur. Sadece yol boyunca bazı gözlemlerle yetinmek zorunda kaldık. Hemen belirteyim ki, yol boyu gözlemleriyle sosyalist ülkeleri tanımaya kalkmak son derece yanıltıcı olur. Çünkü özellikle karayolundan yapılan yolculuklarda sosyalist ülkelerin ekonomik ve sosyal alanda attıkları dev adımları yeterince müşahade etmenin imkanı yok. Büyük sanayi kompleksleri üretici güçlerin gelişkinliği konusunda genel bir fikir veriyor ama merkezi planlama doğrultusunda üretimin ahenkli gelişimini somut olarak göremeyince sıradan bir yolcunun sosyalist üretimin üstünlüğünü farketmesi bir hayli zor. Öte yandan alabildiğine yaygın bir inşaat faaliyeti olmasına rağmen konut meselesinin de henüz tümüyle çözüme ulaşmamış olması gene yanıltıcı izlenimler edinilmesine yol açabilir. Bunların yanı sıra karayolu standartlarının ileri kapitalist ülkedekilerle kıyaslandığında nisbeten düşük olması da izlenimlerde bazı yanılgılara yol açabilir.

Bunları şundan söylüyorum. Milyonun üstünde yurttaşımız yurt dışında ve gelişkin kapitalist ülkelerde çalışıyorlar. Ve karayollarından gidip geldiklerinde —ki, büyük bir bölümü en az bir kez bu yollardan geçiyorlar.— sosyalist ülkeleri görüyorlar. İster istemez de bazı kıyaslamalar ortaya çıkıyor. İşte yüzeysel izlenimler bu noktada yanıltıcı sonuçlara yol açabilir. Bu gibi yanılmalara uyarıcı olabilmek amacıyla bir kaç noktaya dikkati çekmek istiyorum.

Birincisi, unutmayalım ki saydığım 5 ülkeden Çekoslovakya dışında kalan 4'ü sosyalizme geçmeden önce birer tarım ülkesi idiler. Sadece Çekoslovakya bir sanaayi ülkesi idi. Kaldı ki Çekoslavakyada ileri kapitalist ülkelerin seviyesinden bir hayli geri durumdaydı. Ve bu ülkelerin hemen hepsi İkinci Dünya Savaşı sırasında faşizmin ağır tahribatına maruz kalmışlardı. İkinci Harp sonunda her biri birer yıkıntı halindeydi. Oysa şimdi bu ülkelerin tümü ileri birer sanaayi ülkesi haline gelmişlerdir. Hem de uzun yıllardan beri... Bir fikir vermek için söyleyeyim. 1950'den 1974'e kadar geçen sürede Bulgaristan'ın sanaayi üretimi 17 misli, Romanya'nınki ise 19 misli artmıştır. Aynı artışlar Çekoslovakya ve Macaristan için yaklaşık 7, Yugoslavya için yaklaşık 8 katıdır. Oysa aynı süre zarfında ileri kapitalist ülkelerdeki sanaayi üretimi, İngiltere'de sadece 2, A.B.D.'de 2,8, Fransa'da 4, ve Federal Almanya'da 4.8 katı artabilmiştir.

İkincisi, bu ülkelerin sosyalizme geçişi 30 yılı anca bulmuştur. 30 yılda çok şey halledilmiştir ama, bu, her şey halledilmiştir anlamına gelmez. Sosyalist ekonomide biliyorsunuz, amaç, halkın artan maddi ve kültürel ihtiyaçlarının en tam bir şekilde karşılanmasıdır. Ne ki bu amaca bir anda varılamaz. Hele, sözü geçen ülkelerin işçi sınıfı ve müttefiklerine adeta birer yıkıntı halinde devrolduklarını hatırlarsak nereden nereye gelmiş olduklarını daha iyi kavrarız. Halkların pekçok maddî ve kültürel ihtiyaçları vardır. Bu nedenle bunların merkezi planlama dahilinde, önem dereceleri, toplumsal işlevleri vb. göz önünde tutularak belirli bir perspektif doğrultusunda uyumlaştırılmaları gerekir.

Sözgelimi konut imalatı da bu ilke dahilinde ele alınır. Merkezi planlamanın esasları doğrultusunda konut meselesinin çözümü için bir hedef konur. Kolayca anlaşılabilecek bir noktadır ki, bu hedef bir kaç yıla sığdırılamaz. Hatta bir kaç on yıla sığdırılması bile imkansızdır. Şimdi sosyalist ülkelerden geçerken konut meselesinin tamamiyle çözümlenmemiş olmasına bakıp da bundan «ahkam» çıkarmak hem haksızlıktır, hem de sosyalist gelişmeyi kavrayamamak olur.

Bir diğer nokta da, sosyalist ülkelerin ulaşım politikalarındaki farklılığın yarattığı yanıltıcı imajdır. İleri kapitalist ülkelerin karayolları, sosyalist ülkelerinkiyle kıyaslanınca bir hayli gelişkin ve yüksek standartlıdır. Ama bunun başlıca nedeni, ileri kapitalist ülkelerdeki ulaşım politikasına yön verenlerin uluslararası petrol ve otomotiv tekelleri olmasıdır. Gerçekten, petrol ve motorlu araç satışını azami seviyeye çıkarmaktan başka amacı olmayan dev tekeller ve onunla bütünleşmiş devlet, ileri kapitalist ülkelerde araba sahibi olmayı ve karayolu seyahatini cazip kılmak için olanca imkanlarını seferber etmişlerdir. İşte karayollarının ileri kapitalist ülkelerde —özellikle yurttaşlarımızın büyük çoğunluğunun yaşadığı F. Almanya'da— bir hayli gelişkin oluşunun esas nedeni budur.

Oysa sosyalist ülkelerde ağırlık toplu taşıt araçlarındadır. Çünkü sosyalist bir toplumda toplu taşın, hem ekonominin hızlı atılımları zorunlu kıldığı ilk dönemlerde israfın önlenmesi için gereklidir, hem de sosyalist toplumun organizasyonu açısından toplu taşın daha ağır basar. Bu nedenle benim geçtiğim sosyalist ülkelerdeki motorlu araç sayısını —ki buna başta traktör olmak üzere doğrudan üretimde kullanılanları katmamak gerekir.— İleri kapitalist ülkelerle kıyaslandığında bir hayli düşük olması çok normaldir. Böyle olunca da sınırlı bazı kısımlar dışında yolların çok şeritli olmaması doğaldır. Çünkü mevcut yol kapasitesi ülkenin büyük bir kısımında mevcut trafiğe rahatça cevap vermektedir. Bu durumda bazı yolların standartlarının da ileri kapitalist ülkelerinden düşük olması pekala anlaşılabilir bir şeydir. Çünkü trafik hacmi düşük olduğu sürece, ekonominin diğer alalnarının öncelik kazanması ve bazı yolların yüksek standartla yeniden inşa edilmesinin ileriye bırakılması doğaldır.

Ama böyle diye sosyalist ülkelerin karayolları hep böyle mi kalacaktır? Herhalde böyle kalmayacaktır. Çünkü bugün ekonominin eriştiği seviye sonucu sosyalist ülkelerde ailelerin birer binek arabası sahibi olmaları hızla gerçekleşme safhasına girmiştir. Bu nedenle de yüksek standartlı yol inşaatının ivme ve hız kazandığı açıkca görülmektedir. Görülen o dur ki, sosyalist ülkeler karayolu taşımacılığını, petrol ve otomotiv tekellerinin çıkarlarına göre değil, halkın her gün artan maddi ihtiyaçları arasında önemli bir yeri almaya başlayan motorlu araçların artan trafiğine, bunu karşılayacak karayolu inşaatı programlamasına göre düzenlenmektedirler.

Bu bir kaç nokta üzerinde bilerek durdum. Çünkü karayolundan gidip gelen yurt taşlarımızda, özellikle işçilerimizde yol boyunca gördüklerinden sonra bazı yanlış izlenimler, bir kısım soru işaretleri oluşuyor. Ve sosyalizmle kapitalizm arasında, bu yanlış izlenimlerinden hareket ederek bazı anlamsız kıyaslamalara gidiyorlar. İşte bu noktalara parmak basmak istedim ki, gerektiğinde yanılgıların üstüne bilinçli olarak gidebilelim.

Bunların yanı sıra sosyalist ülkelerde halkın hummalı bir çalışma içinde olduklarını farketmemek mümkün değil. En dikkatsiz —hatta kasıtlı— göz bile sosyalist toplumun inşası için nasıl şevkli ve disiplinli bir çalışmanın sürdürüldüğünü görmeden geçemiyor. Buna ilaveten en fazla Bulgaristan'da olmak üzere kitlelerin şevkini arttırıcı ve sosyalist toplumun daha ileri götürülmesi çabalarında teşvik edici bir politikanın her an kendini hissettirmesi de bir başka çarpıcı nokta. Nihayet ileri kapitalist ülkelerde gelir farkları arasındaki uçurumların yolaçtığı toplumsal görünüme sosyalist ülkelerde rastlanmaması ve genellikle herkesin ihtiyaçlarının büyük ölçüde giderilmesinin oluşturduğu bir hayli homojen bir tablo, en sıradan bir gözlemciyi bile etkileyecek nitelikte.

Soru: Biraz da gelişkin kapitalist ülkelerden bahseder misiniz? Söz gelimi karayolları taşımacılığı açısından oraların daha ileride olduğunu söylediniz. Diğer bakımlardan nasıl değerlendirdiniz?

Cevap: Çok ülke görmedim. Avustur-ya'dan geçtik. Bir de İsviçre'ye gidip geldim. Bunun dışında devamlı F. Almanya'da kaldık. Hemen söyleyeyim ki, genel ve kabaca bir gözlemle bu üç ülkenin hemen aynı kategoriye girdiklerini söylemek mümkün. Tabii tıpa tıp aynıdırlar demiyorum. Ama aralarında sınır olmasa, —gelişkin kapitalizm açısından— birinden diğerine geçildiği farkedilmeyebilir. Bu nedenle daha uzun süre kaldığım F. Almanya'yı ele alacağım. Sanırım orası için diyeceklerim diğer iki ülke için de —Hatta «Akdenizli» olmayan diğer gelişkin Avrupa kapitalist

Gezisi ile ilgili Bir Röportaj/3

ülkelerinin tümü için de— büyük ölçüde geçerli olacaktır.

F. Almanya ilk başta pek çok meseleleri çözümlemiş izlenimlerini veriyor. Gerçekten bir hayli ileri bir tüketim toplumu kurulmuş bu ülkede. Buna paralel olarak da yol, demiryolu, liman, baraj, transimasyon hatları, bina vb. inşaat alanlarında da bir hayli ileri bir seviyeye erişmişler. Ve ilk bakışta da görülenler bunlar oluyor. Tabii bu görüntü pek çoğunu başlangıçta «büyülüyor». Ama sosyal oluşum nasıl bir süreç içindedir. Bu ülkede insan hangi değerlerle ve neye yönelik olarak gelişmektedir? Yüzeysel bir gözlemle görülmesi mümkün olmayan bu noktalar derinliğine incelendi miydi Emperyalizmin çürümüşlüğü hemen ortaya çıkıveriyor.

Aslında F. Almanya hızla gelişmekte olan sosyalizm karşısında mukadder akıbetini geçiktirmekten başka çare göremeyen kapitalizmin yarışı alabildiğine hızlandırdığı ülkelerden birisi. Çünkü İkinci Savaş sonrasında Almanya'nın diğer yarısı sosyalizme geçmiş, böyle olunca Batı'da kapitalizmin varlığını sürdürebilmesi «Doğu» ile yarışabilmesine bağlı. Aksi halde, Batı'nın insanları aynı ulusun bir bölümünün sosyalizmin bayrağı altında nelere «kâdir» olduğu somut olarak görebilecek ve seçişini yapacak. Bu ise kapitalizm açısından önemli bir kayıp olacak ve emperyalizm öldürücü bir darbe daha yiyecek!

İşte Amerikan dolarının, harp sonrasında büyük bir hızla F. Almanya'ya akmasının nedeni bu. O sıralarda ABD'nin ekonomik durumu buna elverişli. Çünkü Savaş'tan pek az bir zayiat ile kurtulmuş. Buna mukabil savaş ekonomisinin canlandırdığı sanayi «Fayrap» (Fire up) etmiş, tam yol gidiyor. İşte bu şartlarda. Dünya Sosyalist Sistemini kuşatma manevraları ile birlikte ABD doları özellikle Japonya'ya ve F. Almanya'ya akıtılıyor. Zaten ABD kapitalizminin de krizden «kurtuluşu» için sermaye ihracından başka çaresi yok! Ve F. Almanya'da süratli bir kalkınma gerçekleştiriliyor. Önceki soruda verdiğim rakamlardan da farketmişsinizdir. Avrupa'da İkinci Savaş sonrasında sanayiini en fazla geliştiren ülke F. Almanya oluyor.

Soru: Bu konuyu sadece Amerikan doları ile açıklamak yeterli mi? Bilimsel ve teknolojik devrimin bu sürece etkisi yok mudur?

Cevap: Ben de konuyu bu noktada bırakacak değildim. Aslında bilimsel ve teknolojik devrimin de rolü vardır. Ama ondan da önemli olarak emperyalizm olgusunun F. Almanya'nın emperyalist bir ülke olmasının ağırlıklı etkisi vardır. Bu noktaya geçmeden önce, bilimsel ve teknolojik devrimle ilgili olarak fazla detaya girmeden bir iki kelime söyleyeyim. Bilindiği gibi, bilimsel ve teknolojik devrim çağımızda üretici güçlerin gelişmesinde ileri bir aşamayı belirliyor. Ve, şu veya bu sistemin malı olmaktan çıkmış durumda. Tüm insanlığı etkiliyor. Oysa yüzyılımızın başından beri bilinir ki, kapitalist mülkiyet ilişkileri artık üretici güçlerin gelişimini engeller hale gelmiştir. Bu durumda kapitalist mülkiyet ilişkilerinin egemen olduğu ülkelerde nasıl olmaktadır da bilimsel ve teknolojik devrimin hükmü geçebilmektedir? Bir başka deyişle üretici güçler bu gibi ülkelerde nasıl olmakta da hâlâ «gelişmekte»dir? Bu, yüzyılımızın başında söylenenlere ters düşmekte değil midir?

Hemen söyleyeyim ki, bu günün gelişmeleri geçmişte söylenenlere —görünüşteki aykırılığa rağmen— hiç te ters düşmemekte, aksine olup bitenler söylenenlerin doğruluğunu teyid etmektedir. Bir kere, «kapitalist mülkiyet ilişkileri artık üretici güçlerin gelişmesine engel olmaktadır,» denmiştir. Ama «bundan böyle kapitalist mülkiyet ilişkileri altında üretici güçler asla gelişemezler» denmemiştir. Zaten üretici güçler, gelişme hızları azalsa da, zaman zaman dursa da mutlaka gelişirler. Çünkü üretici güçlerin temel özelliği budur. Ve kendi gelişmesini engelleyen mülkiyet ilişkilerini de zamanı geldiğinde yıkıp dağıtırlar. Şimdi, üretici güçler, bilimsel ve teknolojik devrimin açtığı yolda, kapitalist ülkelerde de gelişebiliyor sa, bu kapitalist mülkiyet ilişkilerine rağmen, ancak emperyalist ülkelerin yeni şart larda almayı becerdikleri «tedbirler» sayesinde mümkün olabilmektedir. Bu «tedbir-ler»e burada uzun uzun değinmeyeceğim. Ama kısaca denebilir ki, emperyalistler hem alabildiğine sosyalleşen üretimin bireysel mülkiyetini perdelemekte alkıl almaz aldatmacalara başvurmayı becermekte, hem de emperyalist sömürüden aldığı aşırı payları, mevcut mülkiyet ilişkilerini esas değiştirecek olanların akıllarını çelmek amacıyla oldukça başarılı bir şekilde kanalize edebilmektedirler.

Bilimsel ve teknolojik devrim konusunda esas eönemli olan ise, 1917'den beri dünyada bir başka toplumsal sistemin, sosyalizmin varlığıdır. Bilimi kendine klavuz edinen sosyalizm, üretici güçlerde engin bir gelişmenin yollarını açmıştır. Sosyalizmin bu alandaki zaferleri dünyamızda yeni bir çığırın açılmasına yol açmış, ve bilimsel ve teknolojik devrim insanlığın hizmetine girmiştir. Hiç kuşku duymaksızın denilebilir ki dünyamızda sosyalizmin somut varlığı olmasaydı ne üretici güçler bugünkü seviyesine gelebilirdi ne de, emperyalist ülkeler, bu arada F. Almanya, eriştikleri düzeye... Bu dediklerimden «Kapitalizmin mevcut duruma erişmesinin temelinde sosyalizm yatar!» Ya da «Sosyalizm sayesinde kapitalizm gelişiyor!» vb. anlamlar çıkartanlar olabilir. Elbetteki kapitalizmi geliştirenin sosyalizm olduğu gibisinden bir sonuca varmak saçmanın ta kendisidir. Ama sosyalizmin açtığı ufkun kapitalizmi nasıl etkilediğini doğru dürüst tesbit edemezsek ilerisi için tutarlı hedefler gösteremeyiz. Bilimsel ve teknolojik devrim kapitalist mülkiyet şartlarında da hükmünü sürdürmektedir. Ama bu kapitalizmin çelişkilerini de alabildiğine derinleştirmekte ve ileri kapitalist ülkeleri sosyalizmin kuruluşu için alabildiğine elverişli hale getirmektedir. Bugün F. Almanya'da da olan budur. İleri Avrupa ülkelerinde devrimin zor fakat sosyalizmin inşasının kolay olacağı yıllar öncesi işçi sınıfının öğretmenleri tarafından söylenmişti. Bu söylenenler bugün için de geçerli. Hem de söylendiği günden çok daha kolayca görülebilecek bir şekilde.

Soru: F. Almanya'nın bugün eriştiği durumda emperyalizmin etkisinden sözetmiştiniz. Bu noktayı açar mısınız?

Cevap: Bence konumuzun en önemli noktası burası. Çünkü, günümüzdeki emperyalist sömürünün sözü edilirken belki de en az anlaşılan ve basma kalıp deyişlerle geçiştiriverilen bir konu da ondan.

Sömürünün esası, pek bilindiği gibi, bir kimsenin ürettiğinin bir bölümüne el koymaktır Buradan kalkarak emperyalist sömürüyü, emperyalist bir ülkenin sömürge, yarı-sömürge ya da bağımlı bir ülke halkının ürettiklerinin bir bölümüne el koyması olarak tanımlayabiliriz. Bu el koymanın doğrudan doğruya zora dayanan ya da «hukukî» diye isimlendirebileceğim bazı sömürü çeşitlerini kapsadığını söyleyebiliriz. «Hukukî»lerin en meşhuru, bildiğiniz gibi ,dış ülkelere sermaye ihracıdır. Çok uluslu şirketlerin uluslararası finans kapital ilişkilerini yönlendirdiği çağımızda, F. Almanya'nın da bu alanda önemli payı olduğu açıktır. Ancak bu noktada, getirdiği ile götürdüğü üç aşağı beş yukarı denkleşen ileri kapitalist ülkelerin kendi aralarındaki ilişkiler değil, F. Almanya'nın geri kapitalist ülkelerdeki yardımlarına bakmak gerekir.

F. Almanya geri ülkelerde sermaye yatırımı yapan emperyalist ülkelerin ön sıralarında yer almaktadır. Özellikle Latin-Amerika ülkelerinde bir hayli yatırımları olduğunu biliyoruz. Ülkemizde de yabancı sermaye yatırımları içinde F. Alman sermayesinin hatırı sayılır payı vardır. Sermaye yatırımı yapılan ülkelerde, o iş yerlerinde çalışan yerli işçilerin ürettiği artı-değere el konuluyor. F. Almanya'nın dışarıya yatırdığı sermayenin kârı olan bu artı-değer emperyalist sömürünün bir bölümünü oluşturuyor.

Günümüzdeki emperyalist sömürünün bir diğer bölümü de dış ticaret hadlerindeki değişmelerden, yine son derece «hukukî» bir biçimde sağlanıyor. Biliyoruz, bugün emperyalizme bağlılığın temelinde yatan ekonomik bağlılık. Bu da bağımlı ülke ekonomisinin metropol ülkelerinin istediği yön ve doğrultuda şekillendirilmesiyle gerçekleşiyor. Daha anlaşılır bir şekilde söylersek, bağımlı ülkelerin ekonomileri emperyalist metropollerin üretimlerinin bir uzantısı olacak şekilde oluşturuluyorlar. Öyle ki, bağımlı ülkeler metropollere, üretimleri sırasında devamlı muhtaç olsunlar; ama bağımlı ülkeler arasında rekabet vb. ilişkiler yaratılarak emperyalistler geri ül-

Devamı Sayfa 14 de

DEK, Öğretmen Hareketi içinde İşçi Sınıfı Biliminin Üstünlüğünü Kanıtladı

KİTLE Ankara Bürosu

TÖB-DER'in düzenlediği Demokratik Eğitim Kurultayı, geçen hafta gazetemizi baskıya verdiğimiz gün başlamıştı. Bu konuda TSİP Genel Başkanının konuşma metni dışında, Kurultay'dan herhangibir haber verebilme olanağını bulamamıştık.

Bu yazı dizgiye verildiği sırada, Eğitim Kurultayı henüz sonuçlanmadığı, komisyon kararları, Kurultay'ın Sonuç Belgesi henüz somutlanmadığı için bu belgeleri yayınlayamıyoruz. Burada sadece, DEK'i izleyen KİTLE muhabirlerinin gözlem ve tesbitlerini özetlemekle yetineceğiz.

Bir hafta süren Kurultay'ın göze çarpan en belirgin özelliği işçi sınıfı biliminin üstünlüğünün öğretmen hareketi içindeki gücünün bir kez daha kanıtlanması oldu.

Eğitim, öğretim, sanat, kültürle ilgili temel konularda yapılan görüşme ve tartışmalar tebliğler üzerine yapılan konuşmalar, işçi sınıfı sosyalizminin Kurultay'daki başarısının somut ve inkâr edilmez kanıtlarını oluşturdu.

Kurultay'da geniş kapsamlı proğramı içinde en önemli konular ve tartışmalar şu noktalardaydı:

- Grevli-toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı yolunda mücadelenin bugüne değin TÖB-DER tarafından konulmuş ilkeleri ve yöntemleri
- Eğitim Enstütüleri konusundaki hükümet kararının eleştirilmesi ve kınanması
- Teorik açıdan eğitim-üretim ilişkileri
- Tarih boyunca eğitim,
- Kapitalist toplumda, sosyalist toplumda, azgelişmiş ülkelerde, sömürge ülkelerde eğitim
- Ezilen ulusun dili ve kültürü üzerinde ırkçı, şoven, asimilasyoncu baskılarla belirlenen eğitimin eleştirilmesi
- İlk-orta ve yüksek öğretim sorunları
- Çocuk edebiyatı
- Sanat ve eğitim
- Kadınların eğitim sorunları
- Gençliğin eğitim sorunları
- Halk eğitimi,
- Sağlık, beslenme ve eğitim

Demokratik Eğitim Kurultay'ında görüşülen ve tartışılan konularda işçi sınıfı biliminin üstünlüğünün demokratik öğretmen hareketinin son yıllarda gösterdiği büyük gelişimin ve sosyal bilinçlenme düzeyinin, vardığı noktayı simgilemekteydi. Nitekim, bundan 10 yıl önce, TÖS tarafından düzenlenen «Devrimci Eğitim Şurası»ndan bu yana eğitim emekçilerinin ilk bilimsel kurultayı olan DEK, aradan geçen süre içinde ve özellikle son yıllarda eğitim emekçilerinin ileri kolunun işçi sınıfı bilimi kılavuzluğunu nasıl da benimsemiş olduğunu kanıtlamaya yetti. Zamanın sosyal bilinçlenme koşulları ve demokrasi sınırları içinde yapılan Devrimci Eğitim Şurası, burjuva dünya görüşünün etkisi altında, genellikle Kemalizmin veya çeşitli küçük burjuva görüşlerin bir arenası halindeydi.

Oysa işçi sınıfı sosyalizminin son yıllarda Türkiye devrimci ve demokratik hareketi içinde getirdiği bilimsel düzey ve bu düzeyin eğitim emekçilerine yansıması, DEK'in bilimsel düzeyini de belirleyen başlıca faktör oldu.

İşçi sınıfının en yakın dostları arasında bulunan eğitim emekçilerinin ileri unsurlarının üretim sürecindeki kendi özgül konumları gereği, işçi sınıfı biliminden en fazla etkilenen ve işçi sınıfı bayrağı altına en yaygınca katılan aydın emekçileri zümresidir.

Bu bilimsel gerçeklik, işçi sınıfı sosyalizminin eğitim emekçileri arasında hızla yaygınlaşmasını, giderek daha çok özümlenip sağlamlaşmasını getirmektedir. Demokratik Eğitim Kurultayı, —bizim için hiç de yabancı olmayan ve defalarca belirttiğimiz bu gerçeği— bir kez daha kanıtlaması ve bu geniş kapsamlı forumda, bilimin, işçi sınıfının gür sesinin yükselmesi bakımından seçkin bir örnek teşkil etmiştir.

TÖB-DER'in düzenlediği Demokratik Eğitim Kurultayı'nın altını çizmemiz gereken diğer önemli bir özelliği de, bu forumun eğitim emekçileriyle sınırlı tutulmamasıdır. Tesbit edilen konularda tebliğler sunan çeşitli konularda uzmanlaşmış aydınların yanısıra, özellikle panel tartışmaları biçiminde ele alınan konularda, TÖB-DER dışındaki diğer meslek örgütlerinin, çeşitli devrimci, ilerici, gençlik ve kadın kuruluşlarının örgütsel temsilcilerinin katılması, ve konulardaki ilgili komisyonlarda da sözkonusu örgütlerin temsil edilmeleriydi.

Böylelikle, esas olarak Türkiye öğretmenlerinin ileri meslek örgütü olan TÖB-DER'in yanısıra, diğer çeşitli ekonomik-demokratik kuruluşlarda, kurultaya kendi görüşleriyle katıldılar, bu oluşuma katkı getirdiler.

Gene Kurultay'ın en değerli özelliklerinden birisi, Dünya Eğitim emekçilerinin uluslararası örgütü olan FİSE'nin en yetkili yöneticisi olan FİSE Genel Sekreterinin, kurultaya katılmak için Türkiye'ye gelmesiydi. TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu'nun açış konuşmasından sonra bir konuşma yapan FİSE Genel Sekreteri DANIEL RETUREAU'nun konuşmasının çevirisini bu sayımızda bulacaksınız.

Kurultay hakkında olumsuzluk olarak değerlendirebileceğimiz tek nokta, Türkiye solundaki bazı grupçu eğilimlerin, bu forumu kendi grupsal reklamlarına alet etmek için, böyle bir platformu fırsat bilen bazı davranışları oldu. Ne var ki, TÖB-DER Merkez organlarının taban örgütlerinden demokratik seçimle gelmiş «50 dolaylarında da Kurultay delegeleri arasında İşçi sınıfı sosyalistlerinin büyük bir çoğunluk oluşturuyordu. İşçi sınıfı sosyalistleri, Kurultay'ın bir grupçuluk ve grupsal yarışmalar arenasına dönmemesi için, bütün sorunlarda bilimi egemen kılmakta ve sorunları tümüyle ilkesel plana aktarmakta olağanüstü bir ciddiyet göstermişlerdir. Çeşitli amatör veya grupçu tavırlar, karşısına bilimle ve işçi sınıfı prensipleriyle çıkıldığı takdirde, dar görüşlü grupçu zihniyetlerin sabun köpüğü gibi söneceğinin en önemli kanıtlarından birisi DEK'de işçi sınıfı sosyalistlerinin bilinçli, bilimli ve sorumlu tavırlarıyla görülmüştür. Böylece, Kurultay'da konuların görüşülmeye başlandığı ilk gün kimi çevreler tarafından ortaya çıkan grupçuluklar, kısa zamanda aşılmış, ve bilim ve prensipler Koroltay'a hâkim kılınmıştır.

Bu nokta da bilimsel forumlar konusunda köklü bir deneyimi olmayan Devrimci-demokratik hareketimiz açısından önemli bir ileri adım niteliğini taşımıştır.

Ankara KİTLE Bürosu'nun DEK'le ilgili tesbitlerini bu özetle vermekle yetiniyoruz. Kurultay'la ilgili önemli belgelerin bazılarının yayınlanmasını, sayfalarımız el verdiği oranda önümüzdeki sayılarda yapacağız.

MADEN-İŞ GREVLERİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İşçi sınıfı tarihimizdeki en büyük grev eylemini oluşturan Maden-İş grevleri sekiz ay sürdükten sonra sona erdi ve Mayıs sonundan beri grev halinde olan 10 bini aşkın işçi ile Eylül ayından beri MESS'in lokavtına uğrayan beş bine yakın işçi, geçtiğimiz hafta başında işbaşı yaptılar.

Sınıfımızın burjuvaziye karşı verdiği topyekûn sınıf savaşı, toplum hayatının çeşitli alanlarında, çeşitli yöntemlerle ve araçlarla sürdürülen bir **muharebeler bütünüdür.** Maden işçilerimizin ve Maden-İş sendikasının işverenlere ve onların MESS adlı tekelci sermaye örgütüne karşı mücadeleleri de, ekonomik alandaki bir sınıf muharebesidir ve hem de benzerleri arasında en önemli olanlardan birisidir.

Bu bakımdan bu mücadeleyi çeşitli yanlarıyla ve sonuçlarıyla incelemek, onun olumlu ve olumsuz yanlarını tesbit etmek, gerekli dersleri çıkarmak şarttır. Özellikle belli bir sosyalist siyasal grubun, varılan sonucu «utku» gibi göstermek ve MESS'e karşı verilen mücadelede sendikanın zaaflarını, hatalarını yok saymak ya da unutturmak çabalarına göz yumulmaması gerekir. Böyle bir grupçu tutum dışında, solun bazı kesimlerinde Maden-İş'in mücadelesini «hezimet» gibi gösterecek başka grupçu tutumlara da rastlanması muhtemeldir. Oysa, sekiz ay süreyle büyük bir direniş gücüyle mücadelelerini sürdürmüş bulunan işçilerin herşeyden önce **kendi sınıfsal eylemlerinden,** şu veya bu siyasal grubun parsa toplamaya kalkışmaları ve meseleyi çarpıtmaya çalışmaları, işçi sınıfımızın çıkarlarına ters düşen, bilim dışı ve küçük burjuva tavırlardır.

Maden İşçilerinin grevleri sürdüğü aylarda bu eylemin toplu değerlendirmesini, eylem sona erdikten sonra, sonuçlarıyla birlikte yapacağımızı belirtmiştik. Eylem süresince, böyle bir toplu değerlendirmenin sıhhatli olarak yapılması yanlış olacaktı, çünkü bu değerlendirme, aynı zamanda sendikanın eksiklerini, zaaflarını da sergilemeyi içereceği için, zaten binbir güçlük altında —örneğin sendikadan 45 günde sadece 1000 TL. alarak— olağanüstü bir direnç ve mücadele azmi gösteren işçilerin üzerinde olumsuz ve moral bozucu etkiler yapabilirdi. Bu nedenle, geçtiğimiz aylarda, MESS'e karşı verilen bu müadelenin başarıyla sona ermesi için, Maden-İş'in ve DİSK'in ne yapması gerektiği konusundaki görüşlerimizi ve önerilerimizi dile getirdik ve sendikanın hataları ne olursa olsun, işçi sınıfımızın, eylemci işçilerimizin bu mücadeleden mutlaka yüzlerinin akıyla çıkmaları, sınıf dayanışma görevimiz başta olmak üzere, sosyalist olmayan diğer ilerici güçlerin de, tüm demokrasi güçlerinin işçilerle ve DİSK'le dayanışma içinde olmaları gereği üzerinde ısrarla durduk ve esas olarak bu noktayı vurguladık.

Fakat şimdi eylem sona ermiştir. Bu muharebenin başarı veya başarısızlık sayılabilecek yanları vardır. Bu muharebede, özellikle Maden-İş sendikasının politik grupsal kökenli önemli hataları olmuştur. Somut olarak 15 bin işçiyi, fakat onun da ötesinde, yüzbinlerce işçiyi ilgilendiren bu önemli muharebede yapılmış olan hataların üstüne sünger çekilmesi, işçi sınıfımızın sendikal mücadelesinin —hiç değilse kısa vadeli de olsa— kaderiyle oynamak demektir. Temelinde politik hatanın yattığı bu yanlışlıklar dizisi üzerinde durmadan geçmek, olayın üzerine sünger çekip, sadece eylemdeki işçilerin gerçekten olağanüstü dirençleriyle, yüksek sınıf dayanışmalarını övmekle yetinmek, bilimsellik değildir. Çünkü hamasi nutuklarla, «grupçu» değerlendirmelerle, ya da birtakım yüzeysel sözlerle, bu önemli mücadeleyi nitelendirmeye kalkışmak gerçekten sınıf mücadelesinin pratik deneylerinden dersler çıkarmak şeklindeki çok önemli sosyalist görevimizi ihmal etmektir. Bu ise gelecekte aynı hataların yapılması, mevcut zaafların giderilmesine çalışılmaması demektir.

—— oOo ——

Maden-İş, MESS uyuşmazlığının ve sonuçlarının değerlendirmesini gelecek sayımızda vereceğiz.

Eğitim Enstitüleri Konusundaki Kararlara Karşı Demokratik Tepkiler Sürüyor

Millî Eğitim Bakanlığı'nın ve mevcut hükümetin, Eğitim Enstitülerindeki Danıştay kararlarını uygulamama ve oraya özel sınavlarla, özel kartlarla alınmış olan öğrencilerin öğrenciliklerini meşru sayma konusundaki kararı, geniş demokratik güçlerin tepkisini üzerine çekmiştir. Faşizme ödün vermek, Türkeş ve hempalarının tehditlerine boyun eğeme anlamını taşıyan bu karara hangi «insancıl» yönetici veya insancıl yazar kılıf geçirmeye çalışırsa çalışsın, bu karar, gerçekte onbinlerce ülkücünün, faşistin, gelecekte öğretmenlik kurumuna, orta öğretim kadrolarına yerleşmesi gibi çok vahim ve telâfisi imkânsız sonuçlara yol açacaktır.

Bu konuda, TÖB - DER'in DEK Kurultayı, Milli Eğitim Bakanlığı kararını protesto eden telgraf göndermişledir. Ayrıca Kurultay sırasında çok sayıda gazetecinin ve bini aşkın izleyicinin katıldığı bir basın toplantısı yapan TÖB - DER genel başkanı Gazioğlu bu kararı eleştirmiş, şayet öğretmen örgütünün tabanının karar verdiği takdirde onun saptayacağı yöntemlerle mücadele edeceklerini söylemiştir.

Aynı gün demokratik meslek örgütleri genel başkanları Milli Eğitim Bakanlığını ziyaret ettiler. Gazetecilere açık olarak Bakan Necdet Uğur ile Genel Başkan Gazioğlu arasında bu konuda yapılan tartışma, gazeteciler tarafından ilgiyle izlenmiştir, Gazioğlu, alınan kararı Türkeş ve belli çevrelerin sveinçle karşıladığını ve Türkeş'in bu konuda getirdiği önerinin hükümet tarafından aynen kabul edilerek karar haline getirildiğini söylemiştir.

Bu konuda 27 Demokratik örgütün yayınladığı bildiride şöyle denmektedir:

1 — «Can güvenliği ve öğrenim özgürlüğü olmadığından okula gidemeyerek bırakılan, Danıştay'a dava açmış ya da çeşitli nedenlerle açamamış tüm öğrencilere kaybedilen hakların telâfisi doğrultusunda «çok sömestrli sınav hakkı» tanınmalıdır.

2 — Sınav yönetmeliğine aykırı bir şekilde geçen sene ve bu sene yapılan sözlü sınavlar iptal edilmelidir. Ve üniversitelerarası seçme sınavına göre yeniden öğrenci alınmalıdır. Ancak özellikle geçen seneki uygulamaya bağlı olarak öğrencilerin mağdur edilmemesi için bölümüne göre (sosyal), (fen), (yabancı dil) tesbit edilecek ortalama bir (sosyal, yabancı dil, fen) taban puanının altında puan alan öğrencilerin öğrencilikleri iptal edilmelidir. Yerlerine gerekirse yeterli puanlara sahip öğrenciler alınmalıdır. Tesbit edilen taban puandan yukarı puanı olan öğrencilerin mevcut hakları sürdürülmelidir.

Bu seneki Danıştay kararlarının uygulamasında ise sözlü sınavla alınan öğrencilerin hakları iptal edilmeli yeniden USS'-na göre ön-kayıt sistemi ile yeniden öğrenci kaydı yapılmalıdır.

Danıştay kararları dışında kalan müzik, resim, bedeneğitimi bölümlerinde yapılan sözlü sınavlar siyasî amaçlara yönelik olarak yapıldığından ve gene ayrıca yetenek imtihanları yanısıra yönetmeliklere aykırı olarak bu bölümlerde birde kompozisyon imtihanı yapılmadığı için, sınavlar iptal edilip demokratik öğretim ve yönetici kadroların denetiminde yenilenmelidir.

MC döneminde bu okullara yönetici ve öğrenci olarak atanan partizanca tutumları ile bu eğitim kurumlarının faşistlerin karargâhı haline gelmesine hizmet eden tüm kadrolar görevlerinden alınmalıdır. Aynı dönemde bu okullardan sürgün edilen —açığa alınan kıyılan tüm ilerici— demokratik öğrenci ve yönetici kadroların eski yerlerine dönmeleri sağlanmalıdır.

Yine MC döneminde işçi-memur kisvesi altında bu okullara doldurulan faşistler görevlerinden alınmalı okullardaki eylemleri tertipleyip —yönlendirdiği— ya da katıldığı tesbit edilip belgelenen yönetici ve öğrenciler hakları yasal işlemler yapılmalıdır.

Tamamen anti-demokratik hükümler içeren Disiplin Yönetmenliği demokratikleştirilmelidir.

Eğitim Enstitüsü ve MEB'na bağlı diğer yüksek okullar, idarî özerkliğe kavuşturulmalıdır.

Okullarda öğrenci temsilciliği yasallaştırılmalı ve öğrencilerle personelin yönetime etkin katılımı sağlanmalıdır.

Siyasî amaçlarla MC döneminde kapatılan Diyarbakır Eğitim Enstitüsü, Tunceli Öğretmen Lisesi açılmalıdır.

Bütün okullarda yönetici ve öğrencilerin desteği ile oluşturulan faşist örgütler kapatılmalıdır.

Bu güne değin bu okullarda sürdürülen baskı ve terörün —çıkarılan olayların— haraç toplanarak, zorla dergi satışı gibi, uygulamaların sorumlularından hesap sorulmalıdır.

MEB'na bağlı yüksek okulların demokratikleştirilmesine yönelik uygulama ve mücadelelere karşı geliştirilecek faşist tertiplere karşı özellikle MEB, etkin bir tavır takınmalı ve kamuoyunu süreklibilgilendirmelidir.

Şimdiki okul idarecilerinin verdiği kimlik kartları iptal edimeli, sadece okulun gerçek öğrencilerine yeniden kimlik kartları verilmelidir.

Öğrencilerin okul içindeki örgütlenmelerini kısıtlayan anti-demokratik yasa hükümleri kaldırılmalıdır.»

ALMANYA SEYAHATİ

Baştarafı 11 inci Sayfada

kelerin ürünlerine muhtaç kalmasınlar. Bu da, geri ülkelerin ihracatında çoğunlukla tarıma —o da çoğu zaman bir ya da birkaç ürüne dayalı— ya da tekstil, gıda, vb. ilk sanayi kollarına dayandırılmasıyla sağlanır. Bu şekilde biçimlendirilmiş bir ekonomi devamlı dış kaynak getirmediği takdirde üretimi durma tehlikesindedir. Artık uluslararası tekelcilerin ağına düşmüştür. ve onlar temel sanayi ürünleri için hangi fiatı dayatırsa o fiatı ödemekten, buna karşılık tek veya birkaç çeşit tarım ürününe ya da rekabet şartları son derece zor olan kısıtlı sanayi ürünlerine ne verirse onu kabul etmekten başka çaresi yoktur. Üstelik bu ilişkiler çoğu kez işbirlıkçiler eliyle yürütüldüğünden, altındaki sömürü foyası da kolayca halktan gizlenir. Böylece geri ülke her yıl ürettiği, diyelim 1 ton pamuğa karşı her geçen yıl daha az makine getirmek zorunda kalır. Ve geri ülkelerin bu yoldan sömürülmesi emperyalist sömürünün bir bölümünü teşkil eder. Bu sömürü her geçen yıl akıl almaz meblağlara ulaşmaktadır. Öyle ki, emperyalistlerin yardım adı altında geri ülkelere verdikleri borçlar, bu sömürünün yanında devede kulak kalır.

F. Almanya'nın, emperyalist sömürünün bu iki kategorisinden her yıl «eline geçen» nedir? Bunun miktarını bilmiyorum. Çünkü elimde yeterli sayısal veri yok. Söz gelimi 1964 yılında F. Almanya'nın sadece Latin Amerika'daki yatırımları toplam 900 milyon dolar imiş. Yani o zamanın parasıyla 3,5 milyar mark civarında. Buna Afrika ve Asya'daki sermaye yatırımları ve 1964' den günümüze kadar geçen süreden yapılan ilâve yatırımlar eklendiğinde ne miktara varılır bilemiyorum. Öte yandan bu sermayelerin kâr oranları ya da geri ülkelerden F. Almanya'ya transfer edilen kârların toplamları hakkında da sayısal bir bilgim yok. Ancak 1964 yılında L. Amerika' daki F. Alman sermayesinin miktarına ve F. Almanya'nın sermaye ihracı politikasına bakarak kaba bir tahimin yapılırsa, 1 yılda F. Almanya'ya bu yoldan giren sömürü payının, milyar mark olarak iki rakamlı sayılara ulaşmayacağı söylenebilir.

Öte yandan dış ticaret hadlerindeki değişmeden F. Almanya'nın payına düşen sömürü miktarı için de kesin bir şey söyleyemiyorum. 1976 yılı rakamlarına göre F. Almanya'nın dış ticaret hacmi 500 milyar mark civarında. Bunun yüzde ne kadarının geri ülkeleri kapsadığından bilgim yok. Tümü geri ülkeleri kapsasa dış ticaret hadlerinde meydana gelcek % 1'lik bir değişme 5 milyar marklık bir miktar oluşturur. F. Almanya'nın geri ülkelerde olan dış ticareti toplam dış ticaretinin değil tamamını, yarısını, hattâ dörtte birini bile oluşturmayacağına göre, bu yoldan eline sömürü payının da, milyar mark cinsinden iki basamaklı sayılarla ifade edilecek merteye ulaşmayacağını söyleyebiliriz.

Bu dediklerimizden F. Almanya'nın, emperyalist sömürünün bu şekillerinden elde ettiklerini küçümsediğim anlamı çıkmamalıdır. Milyarlarca markla ifade edilen sömürü miktarları ilk bakışta F. Almanya açısından fazla önemli değilmiş gibi gözükse de, sömürülen ülkeler bakımından hayati denebilecek meblağları oluştururlar. Bu yoldan F. Almanya'nın diyelim 20 milyar mark elde ettiğini farzetsek bu hemen hemen Türkiye'nin bu yılki bütçesine eşdeğerdir ve yine Türkiye için 1978'de öngörülen yatırım hacminin bir hayli üstündedir.

Ama bana kalırsa emperyalist sömürünün bu iki bileşeni, esas payının yanında bir hayli cüce kalırlar. Bence bugün F. Almanya emperyalizmini ayakta tutan emperyalist sömürünün esasını, **yabancı işçilerin alınterinden çıkartılan artı değere el konulması** oluşturmaktadır.

(Devam edecek)

Gazioğlunun Konuşması

Baştarafı 5 inci Sayfada

öğretmenlerin düşünce ve daşranış beraberliği içinde olması son derece güçtür. Onun için biz, ülkede tüm kademelere tek kaynaktan öğretmen yetiştirilmesinden yanayız. Ancak, ilköğretim sorunu halledilinceye değin, bugün klasik liseler durumuna dönüştürülen öğretmen liselerinin, geçici de olsa öğretmen yetiştiren kurumlar haline dönüştürülmesini benimsiyoruz. Bir süreç içinde ilk, orta ve yüksek öğrenim kurumlarının öğretim kadrolarının yüksek öğrenim veren, ancak değişik dalları olan öğrenim süreleri eşit, tek kurumdan yetiştirilmesinden yanayız.

Ülkemizde, örgün eğitimi başaramayan Milli Eğitim Bakanlığının, yaygın eğitim, ya da yetişkinlerin eğitimi konusunda da hiçbir somut başarısına tanık olmadık. Bugün, yaygın eğitim olarak adı değiştirilen Halk Eğitim teşkilâtlarının çalışmaları ve işlevleri, yurt gerçeklerine çok aykırıdır. Bu kuruluş, ekmek bulmakta zorluk çeken köy kadınlarına pasta yapma kursları, biçki-dikiş, nakış kursları açmak gibi bir komikliğin içinde olmuştur. Yaygın eğitim, tüm emekçi kesimlere, özellikle köy kesimine hitap edecek bir biçimde yeni bir düzenlemeye tabi tutulmalıdır.

Bir önemli sorun da, yurtdışında çalışan işçi kardeşlerimizin çocuklarının, gerek yurt içinde, gerekse yurt dışındaki eğitimleri sorunudur. Hükümet, yurt dışında çalışan işçileri birer döviz makinası olarak görmemelidir. Onların her çeşit sorununda olacağı gibi, çocuklarının eğitimi sorunlarında da pratik, somut adımlar atmalıdır. Üç yıldan beri, yurt dışına gönderilen öğretmenlerin niteliği bellidir. Faşist militanlar, imamlar özenle seçilerek öğretmen olarak yurt dışına gönderilmişlerdir. Oysa çeşitli nedenlerle ve özellikle ekonomik-siyasi baskılar yüzünden mesleğinden ayrılarak yurt dışına işçi olarak giden 10 bine yakın bir öğretmen potansiyeli vardır. Bu potansiyel, mutlaka değerlendirilmelidir. Üstelik bu meslektaşlarımız dil sorununu çözmüşlerdir. Çalıştıkları ülkelerin toplum özelliklerini yakından tanımışlardır. Yurt dışına ancak onlara rehberlik edecek, yol gösterecek yetkin öğretmenler gönderilmelidir.

Türkiye'de, olanak ve fırsat eşitliğinin sağlandığı insanların yetenekleri doğrultusunda geliştirildiği, özgür tartışma ortamının sağlanabildiği, öğretmen ve öğrencilerin yönetime katıldığı, herkesin kendi anadilinden eğitim görebildiği, emperyalist etkilerden arınmış, üretime ve işe dönük bir eğitim sistemine ihtiyaç vardır. Biçimde ulusal, özde emekçi halktan yana eğitim dediğimiz demokratik eğitim, bu özellikleri taşımalıdır.

Kurultay süresince, eğitimin ve eğitim emekçilerinin, hemen tüm sorunlarını tartışacağız. Belki bu tartışmalarımız kimi konularda genel çerçevede kalacak. Önümüzdeki yıllarda daha özgül konuların tartışılacağı Kurultaylar toplanacaktır. Bugünkü görevimiz mevcut eğitim sistemini genel olanak bilimsel bir eleştiriye tabi tutmak ve demokratik eğitim sisteminin ana hatlarını ortaya çıkarmaktır. Kurultayın somut önerilerini ve kararlarını hayata geçirmek için de hep birlikte mücadele edeceğimize inancım tamdır.

Bu düşünce ve duygularla yüce Kurultayı selâmlar, dikkatiniz için teşekkür eder, başarılar dilerim. Saygılarımla.

SGB'nin birinci kuruluş yıldönümü kutlandı

Sosyalist Gençlik Birliği birinci kuruluş yıldönümünü, Eskişehir, Ankara ve İstanbul örgütlerinin düzenlediği yığınsal toplantılarla kutladı. Ayrıca SGB'nin diğer taşra örgütleri de kendi olanakları ile çeşitli kutlama toplantıları düzenlediler.

Çeşitli demokratik örgüt ve siyasal çizgilerin sözcülerinin konuşmalar yaptığı, sayısız kutlama mesajlarının okunduğu SGB toplantılarına ünlü ilerici sanatçıların yanı sıra, SGB tiyatrosu ve sinema kolu da katıldı. Film ve slayt gösterildi. Şiirler okundu. SGB'nin kuruluşundan bu yana gelişimi fotoğraf ve slaytlarla ve açılan sergilerle belgelendi.

Sosyalist Gençlik Birliği bu günlere zorlu sınavlardan geçerek, burjuvaziden gelen ölüm dahil çeşitli baskıları göğüs-

leyerek geldi. MC. iktidarları döneminde SGB yönetici ve üyeleri kovuşturmaya uğradılar, hapse düştüler. Seyit Akcan arkadaş Turgutlu'da, tarlada çalışırken faşistler tarafından hunharca katledildi. Seyit Akcan bütün toplantılar boyunca saygı ile anıldı. Seyitin partili mücadelesi dile getirildi. Sağ oportünist bir gençlik örgütünün makyavelist bir anlayışla Seyit'e sahip çık ması yerildi.

SGB üyeleri yalnız burjuvaziden gelen baskılara karşı değil, sağlı sollu sapıtmalara karşı da mücadele ettiler. Onlar, Sosyalist Gençlik Birliklerinin tavırda partiye bağımlı, örgütsel bağımsızlığı olan, İşçi Köylü, Öğrenci gençliğin merkezi örgütü olduğunu vurguladılar. Onlar, eski Genç Sosyalistler Birliği (GSB) yöneticilerinin «Partinin kararları işimize gelirse uyarız, gelmezse uymayız» diye özetlenebilecek, tavır bağımlılığını sol oportünist bir anlayışla reddeden tutumlarına karşı mücadele ederek şekillendiler...

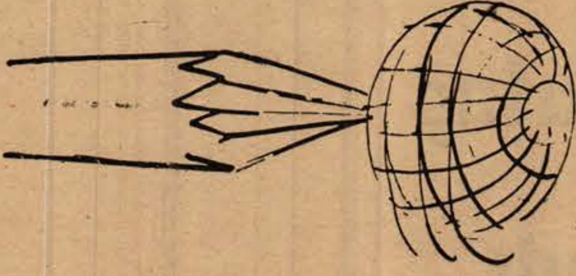
Sosyalist Gençlik Birliği üyeleri «işçi sınıfının ideolojik - politik düşmanı Maoculuğa karşı da Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin paralelinde ve onunla omuz omuza bir mücadele verdiler. Bu bir yıllık kısa fakat çetin mücadele onları biledi, Partiye olan ideolojik - Politik güvenlerini artırdı. İşte Sosyalist Gençlik Birliğinin önümüzdeki dönemle ilgili gelişme perspektifi budur. SGB Yığın Örgütü olma özelliğini ancak bu evrensel ilkeye uyduğu zaman kazanabilir. Nitekim Sosyalist Gençlik Birliğinin birinci kuruluş yıldönümü toplantılarına katılan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulu Uyesi Veli Gürcan da aynı konulara değindi.

Eskişehir ve İstanbul SGB şubelerinin düzenlediği toplantılara katılan TSIP Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Veli Gürcan, konuşmasına «Çağımız kapitalizmden, sosyalizme geçiş çağı, genç bir çağdır.» diyerek başladı. Altmış yılın insan ömrü bakımından özellikle bizimki gibi ülkelerde belki uzun sayılacağını, fakat, insanlık tarihi bakımından çok kısa bir dönemi ifade ettiğini» belirtti. «Dünyanın siyasi iklimini kökünden değiştiren, altmışıncı yıldönümünü kutladığımız büyük Ekim Devrimi ile birlikte açılan bu çağa gençlik damgasını vurmuştur. Ve kendisi «gelecek» demek olan gençlik, yeni bir dünyanın kuruluşuna katkı yapmaktadır» dedi. Dünya devrim ci sürecinin gelişimine gençliğin katkılarıyla ilgili örnekler veren V. Gürcan «tufeyli, asalak, can çekiştiren, çürüyen kapitalizm demek olan emperyalizm, gençliğin ekonomik ve kültürel taleplerini karşılayamıyor ve karşılayamaz. Kapitalizm gençliğe hiçbir şey vaadetmiyor,» dedi. «Dünyanın dörtbir yanında, sosyalist sistem içinde gençlik, sosyalizmin inşaasında, yeni tipte insanın yaratılmasında aktif görev alıyor. Metropol ülkelerde gençlik bir dönemlerin moda olan emperyalist mihraklarına bağımlı Herbert Marcuse, R. Debray, Daniel John-Benditt gibi uyduruk liderleri ve onların güdümlü 'teorileri'ni red dediyor. Asya'da, Latin Amerika'da ve Afrika'da gençlik «yolumuz işçi sınıfının yoludur» diye haykırıyor ve yığınlar halinde özgürlükten, bağımsızlıktan, kalıcı barıştan, demokrasi ve sosyalizmden yana ağırlığını koyuyor.» dedi. Daha sonra sözü Türkiye gençlik hareketlerine ve onların irdelenmesine getiren TSIP Merkez yöneticisi Gürcan: «12 Mart öncesinde gençlik ve onun çeşitli örgütleri MDD'ci liderler tarafından Kemalist cuntalcra yem edildi. —Ki bu cuntaların, hepsinin de şu yahutda bu şekilde CIA ile olan bağlantısı sonradan açığa çıktı.— Gençliğin engin po tansiyeli çarçur edildi. Ideolojik-Politik - örgütsel yanlışlar 12 Mart öncesinde, bilhassa gençlik içinde kol geziyordu. Hatta hızını alamayıp gençliğin bir sınıf olduğunu savunan teorisyenler (!) bile çıktı. Bugün elini sallasan bir gençlik örgütüne çarpacak Türkiye ortamında, Sosyalist Gençlik Birliği'nin diğer gençlik örgütlerinden farkı ve önemi nerededir kardeşlerim,» diye sorarak konuşmasını sürdüren TSIP Merkez Yönetici V. Gürcan şöyle devam etti: «Onun en önemli farkı tavırda Partimize bağımlı, örgütsel bağımsızlığı kabul etmesindedir. Bu TSİP'lilerin subjektif bir dileği ve niyeti değildir. Tüm dünya işçi sınıfı sosyalistlerinin, Dünyanın siyasi iklimini değiştiren Partinin 4. Kongresinden beri hayata geçirdikleri evrensel

bir ilkedir bu. Sosyalist gençlik birlikleri işçi-köylü-öğrenci sosyalist gençliğin merkezi örgütüdürler. Kuruluşları bakımından yığın örgütü, özleri bakımından sınıf örgütüdürler, yan örgütdürler. Tavır bağımlığı ne demektir diye soracak olursak, bu, Partimize, TÜRKİYE SOSYALİST IŞÇİ PARTİSİNE, onun ideolojisine, onun politikasına bağımlılık demektir. Bu ilkenin en küçük bir zedelenmesi bile mücadelemizi başarısızlığa götürür. Çuvaldızı kendimize batırarak bir örnek vermek isterim, eski Genç Sosyalistler Birliği'nin hali ortadadır. GSB deneyi, almasını bilenler için ibret dersleri ile doludur. Partimize tavırda bağımlılığın koparılmasıyla GSB altı ay içerisinde erimiştir. Sosyalist Gençlik Birliği'nin bu konuda titiz bir tutum izleyeceğine olan güvenimi belirtmek isterim,» diyerek, konuşmasını coşkun gösterilerle karşılanan şu sloganlarla bitirdi: «Yaşasın Partimize tavırda bağımlı, örgütsel bağımsız Sosyalist Gençlik Birliği, Yaşasın Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, Yaşasın Sosyalizm.»

Kitle Gazetesi Sosyalist Gençlik Birliğinin birinci kuruluş yıldönümünü kutlar. Önümüzdeki dönemle ilgili çalışmalarında başarılar diler...

FiSE Genel Sekreteri'nin DEK'te Yaptığı Konuşma

Değerli Arkadaşlar ve Meslektaşlar,

Uluslararası Öğretmen Sendikaları Federasyonunun aktif bir üyesi olan TÖB-DER tarafından düzenlenen Demokratik Eğitim Konferansına davet edilmekten dolayı çok mutluyum.

Kurulduğundan bu yana FISE, sınıf, sosyal konum vb. ayrımı gözetilmeksizin bütün gençlerin bilimsel bir bilgi, kültür, mesleki yetişime kavuşturulması için tüm ülkelerde demokratik bir eğitimin gerçekleştirilmesini ana amaçları arasında saymıştır.

Demokratik eğitim toplumun bir sorumluluğudur böylece öğrenim bir kamu hizmeti olmalı ve herkse kapıları açık bulunmalıdır ki, bu da yoksul ailelere yardım edilmek üzere ve çalışanların ve köylülerin çocuklarının okula gidebilmelerini sağlamak amacıyla özel tedbirlerin alınmasını gerektirir. (Burslar, kitap ve okul malzemelerinin parasız temini vb.)

Bununla birlikte demokratik eğitim ancak demokratik bir toplumda gelişebilir Ulusal büyük burjuvazinin ve yabancı kapitalist grupların temsilcisi olan faşizm ya da gerici güçler, iktidarda olduklarında eğitsel gelişmeye vahşice karşı koymakta, kendi ideolojilerini empoze etmek için eğitimin içeriğine saldırıda bulunuyorlar, sınıf kriterine ve ekonomik duruma dayalı olarak okulda bir seçicilik (seleksiyon) empoze ediyorlar ve öğretmenlerin demokratik ve sendikal haklarını ihlâl ediyorlar.

Demokratik bir eğitim sistemini elde etmek için, başta çalışanlar ve onların sendikal ve siyasi örgütleri olmak üzere tüm ilerici toplumsal güçlerin mücadele vermeleri gerekir. Öğretmenler serbest olarak bir sendika kurabilmeli, sendikal ve mesleki hak ve özgürlüklerin tümünden yararlanabilmelidirler; en azından uluslararası düzeyde belirlenmiş olanlarından ve özellikle de sendikal hak konusunda İLO'nun 87 ve 98 nolu uzlaşma kararlarınca, ve öğretmenin kişisel konumu hakkında UNESCO-İLO'nun 1966 tarihli Tafsiye kararında belirlenen hak ve özgürlüklerden yararlanmalıdırlar. Sendikal özgürlük olmadan, tüm diğer çalışanlar için olduğu gibi, öğretmenlerin grev de dahil olmak üzere, tüm sendikal hakları tanınmadan eğitimde gerçek anlamda bir demokrasiden sözedilemez.

Bu hak ve özgürlükler, çalışanların ve öğretmenlerin sömürüye karşı sosyol ve siyasal demokrasi uğruna verdikleri ortak mücadelelerin ürünleridir. Türkiye'li çalışanlar ve öğretmenler bu alanda cesurca, zorlu bir mücadele yürütmektedirler. FISE, tüm üye örğütleri ile ve dünya ilerici sendikal hareketi ile birlikte bu mücadeleyi tümüyle desteklemektedir.

Bu yıl, Haziran ayında, Cenevre Uluslararası İş Konferansı, Kamu Sektöründe çalışanlar için örgütlenme özgürlüğü ve çalışma koşullarının tartışılması hakkını kabul etme durumundadır.

Öğrtemenler bu konuyla doğrudan ilgilidirler, oysa, uluslararası çalışma bürosunca sunulan proje, öğretmenlerin ve kamu sektöründe çalışanların ihtiyaçlarına cevap vermemektedir; onlar yurttaşlık ve siyasal hakların ve özgürlüklerin tümünden yararlanmayı arzulamaktadır.

FISE, tüm öğretmen örgütlerini, hükümetler üzerinde baskı yapmaya ve kendi ülkelerindeki merkezi sendikalara seslenmeleri için çağrıda bulunmaktadır; böylelikle Uluslararası çalışma (iş) Konferansının önümüzdeki oturumunda, UNESCO-İLO'nun 1966'daki Tasfiye Kararlarında öğretmenlere tanınan hakların hiçbir sınırlama ve kısıtlama yapmaksızın tekrar onaylanmasını istemektedir ki, İLO'nun konferansına sunulan taslakta bu tür sınırlamalar mevcuttur.

Ulusal ve uluslararası plânda, öğretmenlerin ortaklaşa eylemleri yoluyla hükümetlere ve gerici işverenlere geri adımlar attırmak ve ödünler vermeye zorlamak mümkündür, hatta İLO'nun kabul ettiği sendikal ve demokratik hakların tanınmadığı ülkelerde bile bu mümkündür; kazanılmış haklara saygı gösterilmesi ve öğretmenler ve kamu sektöründe çalışanlar için yeni hakların elde edilmesi amacıyla, FISE' nin İLO düzeyindeki çalışmalarını destekleyiniz.

FISE, öğretmenlerin temel çıkarlarını uluslararası düzeyde savunmaktadır ve faşizme, apartheid ve ırkçılığa ve anti-sendikal baskılara karşı tüm dünya öğretmenleri arasında dayanışmayı örgütlemektedir. Sendikal ve siyasi haklarına saygı gösterilmesini sağlamak için, eğitim sisteminin öğrenimin içeriğinin ve yönetimin demokratikleştirilmesi için, öğretmen örgütlerinin yürüttükleri mücadeleleri destekler.

FISE, toplumun ve eğitim sisteminin demokratikleştirilmesi doğrultusunda, öğretmen hareketinin işçi hareketiyle ittifak yapmasını ve ilerici ve demokratik tüm demokrat güçlerin birlikteliğini savunur.

Değerli Arkadaşlar,
Değerli Meslektaşlar,

FISE'nin 52 ülkeden gelen üye örgütleri vardır. Bütün kıtalardaki 16 milyondan fazla öğretmeni temsil etmektedir, demokratik ve birleştirici bir örgüttür. Derginizde çıkan sayısız makaleler aracılığıyla onu şimdiden tanıyorsunuz. Derneğiniz, düzenlediğimiz çeşitli girişimlere katılmakta ve uluslararası harekette artan bir rol oynamaktadır. Türkiye'li öğretmenlerin durumunu ve onların hak mücadelelerini temsil etmektedir.

Konferans çalışmalarına sonsuz başarılar dilememe ve demokratik bir eğitim için, Türkiye'li öğretmenlerin sendikal ve demokratik hak ve özgürlüklerinin tamamıyla tanınması için verdiğiniz mücadelelerle olan tam dayanışmamızı bir kez daha belirtmeme izin veriniz.

kitle

Sahibi: Mehmet Yazırlı — Sorumlu Müdür: Yusuf H. Çebi — Yönetim Yeri: Başmusahip Sokak Tan Ap. No: 10/11 Cağaloğlu - İSTANBUL — Abone bedeli: 6 Aylık 175 TL., 1 Yıllık: 350 TL. yurt dışı iki katıdır. AVRUPA TEMSİLCİLİĞİ: Nilgün Doğançay — 6300 Giessen 1 Postfach : 5322 Federal ALMANYA — Banka No: Nilgün Doğançay, Deutsche Bank Konto-Nr: 020 - 1640 Giessen — Basıldığı Yer: Ören Basımevi — Dizgi: EVREN MATBAASI — S. B. Ta. 13 Şubat 1978